INDO-CHINOIS
622
(25)

ỐN THỨ 25 Giá : 0 $ 40

Nº 10084

三國演義

TAM QUỐC DIỄN NGHĨA

NGƯỜI DỊCH :

Nguyễn-an-Cư

TÍN-ĐỨC THƯ-XÁ XUẤT BẢN

37, rue Sabourain, Saigon

(Bổn nầy của ông Đinh-thái-Sơn đã bán đứt cho bổn-xã)

In lần thứ ba

CẤM IN TRÙNG
Cuốn nào không có dấu riêng của nhà xuất bản là đồ gian.

SAIGON
IMPRIMERIE DU CENTRE
68-70, Rue Pellerin

1928

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

TAM QUỐC DIỄN NGHĨA

CUỐN THỨ HAI MƯƠI LĂM

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 10084

BIBLIOTHEQUE NATIONALE
R.F.
IMPRIMÉS

ĐỆ CỬU THẬP LỤC HỒI

Khổng-Minh rơi châu chém Mã-Tắc,
Châu-Phường cắt tóc gạt Tào-Hưu

Nói về người đâng kế đó tên là Tôn-Tư, đương làm Thượng-thơ. Tào-Duệ hỏi rằng: « Khanh có kế chi? » Tôn-Tư tâu rằng: « Thuở trước Thái-tổ Võ-hoàng-đế qua đẹp Trương-Lỗ thì đã chịu việc nguy hiểm hết sức, rồi mới thành công. Vì vậy cho nên người hay nói với quần-thần rằng: Miệc đất Nam-trịnh thiệt là thiên ngục, ở giữa thì đường Tà-cốc, là hang đá xa năm trăm dặm, chỗ ấy chẳng phải là chỗ dụng võ. Nếu bây giờ, khởi binh mà phạt Thục, Đông-ngô lại qua lấn cỏi thì cũng không dễ gì, chi bằng chia binh mà khiến đại-tướng cứ thủ các chỗ hiểm yếu, dặng mà dưởng sức vài năm, cho trung-quốc càng ngày càng thạnh. Chờ cho Đông-ngô và Tây-thục hại lộn lấy nhau, rồi sẽ thừa-cơ mà đánh. Ấy cũng là thượng sách, xin Bệ-hạ xét lại.» Tào-Duệ hỏi Tư-mã-Ý rằng: « Lời luận ấy thế nào? » Tư-mã-Ý tâu rằng: « Lời ấy rất phải. » Tào-Duệ nghe theo. Bèn khiến Tư-mã-Ý sai các chư-tướng ở giữ các chỗ hiểm yếu, rồi để Quách-Hoài và Trương-Hấp ở giữ Trường-an, khao thưởng quân-sĩ rồi, thì ủi giá mà trở về Lạc-dương.

Nói về Khổng-Minh về đến Hớn-trung, điểm hết quân-sĩ thì thiếu Triệu-Vân và Đặng-Chi. Khổng-Minh đam lòng lo sợ, bèn khiến Quang-Hưng và Trương-Bào đam một đạo binh, mà tiếp ứng hai người ấy.

Khi hai người ấy vừa muốn ra đi, thì có quân báo rằng : « Triệu-Vân và Đặng-Chi về đến rồi, không hao một tên quân mà cũng không mất xe cộ chi cả. » Khổng-Minh cả mắng, bèn lật đật đi với chư tướng ra cửa mà rước Triệu-Vân. Triệu-Vân xuống ngựa mà thưa rằng : « Tôi là một tướng bại binh mà lại làm nhọc cho Thừa-tướng phải rước xa nữa. » Khổng-Minh lật đật đỡ dậy, rồi nắm tay Triệu-Vân mà rằng : « Tại tôi không rỏ hiền-ngu, cho nên mới đến đổi nầy các đạo binh khác đều có hao tổn, duy có một mình Tử-Long không mất một người, là cớ gì vậy ? » Đặng-Chi tiếp lấy mà thưa rằng : » Tôi đam binh đi trước, còn Tử-Long thì đi cảng hậu, một mình chém tướng lập công, làm cho binh giặc kinh hải, vì vậy binh khí và xe cộ chẳng hề hao mất chi hết. » Khổng-Minh khen rằng : « Thiệt là đang mặt tướng-quân lắm.» Bèn thưởng Triệu-Vân năm mươi cân vàng, lại cho quân-sĩ của Triệu-Vân một muôn cây lụa, Triệu-Vân từ chối mà rằng ; « Tam-quân chẳng có công chi, bọn tôi thảy đều có tội, nếu Thừa - tướng thưởng cho như vậy thì chẳng khỏi mang tiếng thưởng phạt bất minh. Thôi, của nầy hảy gởi lại trong kho, chờ đến ngày sau sẽ cho quân-sĩ. » Khổng-Minh than rằng : « Khi Tiên-đế còn, người thường khen ngợi Tử-Long, thiệt cũng đáng lắm. » Từ ấy lại càng kính phục Triệu-Vân hơn nữa. Kế lấy quân báo rằng : « Mã-Tắc, Vương-Bình, Ngụy-Giêng và Cao-Tường đều về đến. » Khổng - Minh cho đòi Vương - Bình vào mà quở rằng : « Ta khiến ngươi đồng giữ Nhai - đình với Mã - Tắc, sao ngươi lại không cang nó, mà để cho đến nỗi hư việc như vậy ? » Vương - Bình nói : « Tôi đã cang gián đôi ba phen, xin va đắp thành đất, cất trại nơi giữa đường mà giữ chỗ ấy, va đã nằn nằn không nghe, lại còn nổi giận, vì vậy cho nên tôi dam năm ngàn quân mà đóng trại cách núi chừng mười dặm, đến chừng binh Ngụy ào đến vây phủ bốn phía núi ấy, thì tôi có dẫn binh xông đột hơn mười lần, nhưng mà vào cũng không đặng. Qua ngày sau quân-sĩ vở tan, đầu Ngụy vô số, tôi có một mình ở cự không nổi, cho nên phải đi cầu cứu với Ngụy - văn - Trường ; té ra đi đến nữa đường lại bị binh Ngụy vây nơi hang núi, tôi mới liều thác xông

ra vừa khỏi, thì binh Ngụy đã chiếm đoạt trại sách rồi. Túng phải chạy qua Liệc - liễu - thành ; dọc đường lại gặp Cao-Tường thì tôi với va và Ngụy - Giêng phân binh đến cướp trại Ngụy, quyết lòng tranh đoạt Nhai-đình lại, song thấy Nhai-đình không có binh tuần dọc đàng, thì tôi lên cao mà xem, té ra lại thấy Ngụy-Giêng và Cao - Tường bị binh Ngụy vây phủ, tôi mới xông vào trùng vây mà cứu hai người ấy, rồi lại hiệp binh một chỗ với Mã-Tắc ; khi ấy tôi e mất Dương-bình-quang, cho nên phải trở về mà giữ. Việc thất Nhai-đình đây, chẳng phải là tại tôi không cang, thiệt là tại Mã-Tắc không nghe lời tôi, nếu Thừa-tướng không tin, xin hỏi mấy người bộ tướng thì rỏ. » Khổng-Minh khiến Vương-Bình lui ra, rồi cho dòi Mã-Tắc vào, Mã-Tắc trói mình quì nơi trước trướng. Khổng-Minh nói : « Ngươi tự bé đến lớn, thục độc binh thơ, rỏ thông chiến-pháp ; mà lại ta đã dặn dò gắn vó rằng chỗ Nhai-đình là chỗ căn bổn của ta, ngươi lại đam hết tánh mạng cả nhà mà gánh vát việc ấy ; nếu ngươi nghe lời Vương-Bình, lẻ nào lại có hoạ nầy. Nay ngươi làm mất thành trì mà lại hao binh tổn tướng như vậy, thì đã đáng tội hay chưa ? Bây giờ nếu ta không làm theo luật thì không phục lòng chúng đặng, ấy vậy ngươi chớ oán ta, hễ ta giết ngươi thì ta cấp bổng - lộc cho gia - quyến ngươi, chẳng để đến nồi đói rách đâu. Ngươi chớ lo về việc ấy. » Nói rồi thì khiến Vỏ-sĩ dẫn Mã-Tắc ra mà chém. Mã-Tắc khóc rằng : « Thừa - tướng xem tôi như con, tôi cũng tưởng Thừa - tướng như cha, bây giờ tội chết của tôi đây không lẻ khỏi đặng, song xin Thừa-tướng lấy lòng nhơn đức noi theo vua Thuấn xưa kia, đã giết ông Cồn lại dùng ông Vỏ, nếu đặng như vậy thì tôi cũng bằng lòng mà xuống chốn suối vàng ! » Nói rồi thì khóc òa. Khổng-Minh lau nước mắt mà rằng : « Ta với ngươi nghĩa như anh em ruột, con của ngươi thì cũng như con của ta, việc ấy để mặc ta lo, ngươi chẳng cần gì phải trối. » Vỏ - sĩ dẫn Mã-Tắc ra đến Viên-môn, vừa muốn ra tay, thì có Tương-Huyền ở Thành-đô mới đến, thấy Mã-Tắc bị tội xử trảm như vậy, thì thất kinh mà khiến Vỏ - sĩ ngưng đao, rồi vào ra mắt Khổng - Minh mà thưa rằng : « Xưa kia Sở-vương giết Đắc-thần, mà Tấn-văn-Công mầng, nay đương

lúc thiên-hạ chưa định, Thừa - tướng lại giết người mưu-trí như vậy, chẳng là uổng lắm. » Khổng - Minh rơi nước mắt mà đáp rằng : « Tôn-Vỏ xưa kia đặng hơn thiên - hạ, là cũng bởi nơi hình pháp rành rẽ, lúc nầy bốn phương lộn xộn, nếu bỏ hình pháp thì dẹp giặc sao nổi. Tội ấy phải chém mới đặng. » Giây phúc Vỏ-sĩ vào dâng thủ-cấp của Mã - Tắc nơi dưới thềm. Khổng - Minh thấy thủ-cấp ấy thì khóc hoài, Tương - Huyền hỏi rằng : « Ấu-Thường bị tội, Thừa - tướng đã lấy theo hình pháp mà xử, sao còn khóc làm chi vậy ? » Khổng - Minh nói : « Chẳng phải ta khóc Mã - Tắc đâu, ta khóc như vầy là nhớ Tiên - đế, khi lâm băng nơi Bạch - đế - thành, người có dặn ta rằng : Mã - Tắc là người tài ít nói nhiều, chẳng nên phú thát việc lớn. Nay cũng quả y như vậy, nên ta giận mình bất mình, và nhớ sự kiến thức của Tiên - đế mà khóc ! » Tướng - sĩ lớn nhỏ nghe vậy đều rơi lụy. Lúc ấy Mã - Tắc mới đặng ba mươi chín tuổi, thác nhằm tháng sáu năm Kiến-hưng thứ sáu.

Khổng-Minh chém Mã-Tắc rồi thì khiến đam thủ-cấp mà truyền rao các trại, rồi mới lấy chỉ may dính vào thây mà chôn. Chôn rồi thì khiến lập miễu mà thờ và cấp lương hướng cho gia-quyến của Mã-Tắc.

Rồi đó Khổng-Minh làm tờ biểu-văn, khiến Tương-Huyền về tâu cùng Hậu-chúa mà xin biếm chức Thừa-tướng của mình. Tương-Huyền vâng lời, trở về Thành-đô mà dâng tờ biểu-chương ấy cho Hậu-chúa xem.

Tờ biểu rằng :

« Vần tôi là kẻ tài hèn, nhờ có ơn trên phú thát việc lớn, song tôi không rỏ sức người, đến nỗi bị thất Nhai-đình, bị thua Cơ-cốc, lỗi ấy bởi tôi bất minh, lấy theo đều trách-bị trong xuân-thu, thì tội ấy không khỏi. Ấy vậy tôi xin biếm xuống ba bực cho rỏ sự lỗi lầm ấy, cuối xin Bệ-hạ nhậm lời. »

Hậu-chúa xem rồi, thì phán rằng : « Việc thắng bại cũng là lẽ thường trong binh gia, sao Thừa-tướng lại nói như vậy ? » Phí-Vĩ tâu rằng : « Tôi nghe, trị nước thì phải lấy phép làm trọng, nếu không theo phép thì sao phục lòng

người đặng ; nay Thừa-tướng bị thua mà xin giáng cấp như vậy, thì cũng phải lắm. » Hậu-chúa nghe theo, bèn hạ chiếu biếm Khổng-Minh làm Hữu-tướng-quân mà lảnh việc Thừa-tướng, lại kiêm quản đốc việc quân mả khi trước. Rồi khiến Phí-Vĩ đam chiếu đến Hớn-trung. Khổng-Minh lảnh chiếu ấy rồi thì Phí-Vĩ e Khổng-Minh hổ thẹn, bèn mằng rằng : «Hết thảy dân Tây-thục nghe tin Thừa-tướng lấy đặng bốn quận, đều có lòng mằng.» Khổng-Minh biến sắc mà rằng : « Nói lời gì vậy ? Đặng rồi lại mất, thì cũng như không, ông lấy đều ấy mà mằng, thiệt là hổ thẹn cho tôi lắm. » Phí-Vĩ nói : « Mới nghe Thừa-tướng đặng Khương-Duy thì Thiên-tử mằng lắm. » Khổng-Minh nổi giận mà rằng : « Bị thua mà trở về, không lấy đặng chút đất nào hết, ấy là tội lớn của tôi. Còn như đặng một mình Khương-Duy thì cũng không hại gì cho Ngụy. » Phí-Vĩ nói : « Bây giờ Thừa-tướng thống lảnh hai mươi muôn binh như vầy, còn đánh Ngụy nữa đặng chăng. » Khổng-Minh nói : « Ngày trước đại-binh đồn nơi Kỳ-sơn và Cơ-cốc, thì binh ta nhiều hơn binh giặc, mà còn dẹp giặc không nổi thay, ấy chẳng phải là tại binh nhiều ít, tại nơi tài của chư tướng mà thôi, nay muốn giảm binh bớt tướng, xét đều thưởng phạt, nhớ đều lầm lỗi, so việc biến thông, đặng có toan đến mai sau, nếu không làm như vậy thì tuy có binh nhiều cũng không ích gì. Từ nầy về sau, như ai có lòng lo xa cho nước, thì phải ráng mà kiếm lỗi của ta, như vầy thì mới dẹp giặc đặng. » Phí-Vĩ và chư-tướng đều phục. Rồi đó Phí-Vĩ từ giã mà trở về Thanh-đô.

Khổng-Minh ở nơi Hớn-trung mến lính thương dân, siêng lo giềng vỏ, lại sắm những đồ công thành và qua sông, thâu góp lương thảo, dự bị thuyền bè, đặng có lo việc ngày sau.

Lúc ấy quân thám bên Ngụy dọ đặng tin ấy thì về Lạc-dương mà thông tin. Tào-Duệ nghe đặng tin ấy thì đòi Tư-mã-Ý mà thương nghị mưu kế, đặng có chinh phạt Tây-xuyên. Tư-mã-Ý tâu rằng : « Bây giờ chưa nên đánh Thục, bởi vì khí trời nóng nực, ắt là binh Thục không chịu ra đánh, nếu binh ta vào thấu cỏi ấy thì nó lại giữ hiểm, hễ nó giữ hiểm thì đánh không đặng. » Tào-Duệ

nói : « Nếu mình không đánh trước, binh nó đến đánh thì tính làm sao ? » Tư-mã-Ý tâu rằng : « Việc ấy tôi đã tính rồi, lần nầy ắt là Khổng-Minh bắt chước Hàng-Tín mà làm kế ám độ Trần - thương, tôi xin bảo cữ một người đến tại Trần - thương, đắp thành mà ngăn giữ thì không lo chi hết, người ấy mình cao chín thước, có tài bắn hay, lại thông thao lược. Nếu có Khổng - Minh vào đánh thì người ấy cũng đủ sức mà cự. » Tào - Duệ cả mầng mà hỏi rằng : « Người ấy là ai ? » Tư-mã-Ý tâu rằng : « Người ấy là người ở Thái-nguyên, họ Xích tên Chiêu tự là Bá-đạo, đương làm Tạp-bá-tướng-quân, trấn thủ nơi cỏi Hà-tây. » Tào-Duệ nghe theo, bèn sai sứ gia phong cho Xích-Chiêu làm Trần-tây-tướng-quân, khiến đến ngăn giữ tại đường Trần-thương. Kế lấy quân-sĩ báo rằng : « Quan Đại-đô-đốc nơi Dương-châu là Tào-Hưu, sai người dâng biểu mà nói bên Đông-ngô có quan Thái-thú nơi Phan-dương tên là Châu-Phường, xin dâng quận ấy mà qui hàng, người ấy lại có sai người đến tỏ bày bảy việc, mà nói Đông-ngô nên cữ sự, xin phải mau mau phát binh mà đánh. » Tào-Duệ giở biểu xem rồi thì trao lại cho Tư-mã-Ý xem. Tư-mã-Ý tâu rằng : « Lời ấy rất nên có lý, như vậy thì nên đánh Ngô lắm. Tôi xin đam một đạo binh đến đó mà giúp Tào-Hưu. » Xảy có một người ra tâu rằng: « Lời nói của người nước Ngô, phản phúc không chừng, chẳng nên tin lắm. Vả lại Châu-Phường là tay trí mưu, không lẽ chịu đầu, ấy là chước quỉ của va dụ binh đó. » Xem ra người ấy thì là Dả-Quì, đương làm Kiến-oai-tướng-quấc. Tư-mã-Ý nói : « Lời ấy chẳng nên không nghe, mà cơ hội cũng chẳng nên bỏ qua.» Tào-Duệ nói : « Vậy thì Trọng-Đạt và Dả-Quì đều đam binh đến đó mà giúp Tào-Hưu. » Hai người lảnh mạng ra đi.

Nói về Tào-Hưu dẫn đại binh đến lấy Huyền-thành, Dả-Quì đi với Tiêng-tướng-quân là Mảng-Lủng và Đông-viện Thái-thú là Hồ-Chấc, noi đường Dương-thành mà thẳng tới Đông-quang. Còn Tư-mã-Ý thì dẫn binh thẳng tới Giang-lăng:

Nói về Tôn-Quyền ở tại Vỏ-xương, nhóm hết bá quan mà thương nghị rằng : « Nay có quan Thái-thú nơi Phan-

dương là Châu-Phường dâng tờ mật-biểu mà nói Tào-Hưu ý muốn lấn cỏi, nay Châu-Phường dối bày bảy việc mà dụ binh Ngụy vào chỗ trọng địa, đặng có phục binh mà bắt. Nay binh Ngụy phân làm ba đạo mà tới, các khanh có đều chi cao kiến chăng ? » Cố-Ung tâu rằng : « Việc nầy nếu không có Lục-bá-Ngôn, ắt chẳng nên đặng. » Tôn-Quyền cả mừng, bèn vời Lục-Tồn mà phong làm Phụ-quốc-đại-tướng-quân, bình-bắc Nguyên-soái, thống lảnh Ngự-lâm-đại-binh, ban cho Bạch-mao và Huỳnh-việc mà khiến bá-quan văn vỏ đều vâng tướng lịnh của Lục-Tồn. Lục-Tồn lảnh mạng tạ ơn, rồi lại bảo cử hai người đặng làm tả hữu Đô-đốc mà phân binh ba đạo. Tôn-Quyền hỏi rằng : « Khanh muốn cử ai ? » Lục-Tồn tâu rằng : « Phản-oai-tướng-quân là Châu-Huờn và Tuy-nam-tướng-quân là Toàn-Tôn, hai người ấy làm phụ tá đặng. » Tôn-Quyền nghe theo, bèn khiến Châu-Huờn làm tả Đô-đốc, Toàn-Tôn làm hữu Đô-đốc. Rồi đó Lục-Tồn thống lảnh quân-sĩ Giang-đông và Kinh-châu hết thảy hơn bảy mươi muôn, khiến Châu-Huờn ở phía tả, Toàn-Tôn ở phía hữu, Lục-Tồn ở giữa, ba đạo binh kéo tới. Lúc ấy Châu-Huờn dưng kế rằng : « Tào-Hưu chẳng phải là tướng tri-dỏng, nay nghe lời dụ của Châu-Phường, vào chốn trọng địa như vậy, Nguyên-soái đam binh đến đánh thì ắt va phải thua ; hễ va bị thua thì ắt chạy trong hai nẻo đường : Phía tả thì là đường Hiệp-thạch, phía hữu thì là đường Quế-xa ; mà hai đường ấy đều là hẹp hòi và hiểm trở, tôi xin đi với Toàn-Tôn, dẫn binh phục nơi hai chỗ hiểm ấy, đam cây đá mà lấp đường đi, thì bắt Tào-Hưu ắt đặng ; nếu bắt đặng Tào-Hưu rồi, giục binh thẳng tới thì lấy Thọ-xuân như chơi. Hễ lấy đặng Thọ-xuân thì dòm hành Hứa-đô và Lạc-dương cũng đặng, ấy là muôn đời mới gặp một thuở như vầy. » Lục-Tồn nói : « Kế ấy không hay, ta đã có phương diệu dụng rồi. » Châu-Huờn đam dạ bất bình mà lui ra.

Lục-Tồn khiến Gia-các-Cẩn ngăn giữ Giang-lăng mà cự địch với Tư-mã-Ý.

Nói về Tào-Hưu đam binh đến Huyền-thành, Châu-Phường nghinh tiếp vào trướng thì Tào - Hưu nói : « Khi tôi đặng

thơ của Túc-hạ tỏ bày bảy việc rất nên có lý. Tôi đã tâu cùng thiên-tử cho nên phát binh ba nẻo rồi. Nếu may mà đặng đất Giang-đông thì công cáng của Túc-hạ không phải là nhỏ. Có người nói với tôi rằng : Túc-hạ là tay nhiều kế, e lời Túc-hạ không thiệt chăng. Tuy vậy tôi biết Túc-hạ không lẽ chịu dối tôi đâu.» Châu-Phường nghe nói liền khóc lớn, rồi rút cây gươm đeo của quân hầu mà tự vận. Tào-Hưu lật đật ngăn trở. Châu-Phường chống gươm mà nói lớn rằng : « Tôi tỏ bày bảy việc đó mà hãy còn chưa đành lòng thay, nay lại sanh nghi như vầy chắc là có người Ngô làm kế phản gián đây chớ chẳng không, nếu tướng-quân nghe lời nó như vậy thì tôi ắt thác. Lòng trung của tôi đây duy có trời biết mà thôi. » Nói rồi lại muốn tự vận nữa. Tào-Hưu cả kinh lật đật ôm cứng lại mà rằng : « Lời tôi nói chơi, sao Túc-hạ lại làm như vậy ? » Châu-Phường cầm gươm cắt tóc quăng xuống đất mà rằng : « Tôi lấy lòng trung mà ở với ông, ông lại tưởng tôi là dối, ấy vậy tôi cắt mái tóc của cha mẹ tôi để lại như vậy, đặng mà tỏ bày lòng trung ấy. » Tào-Hưu đem lòng tin lắm, bèn vầy tiệc mà ăn uống cùng nhau. Mảng tiệc rồi Châu-Phường từ giã ra đi, kế lấy Kiến-oai-tướng-quân là Dã-Qui đến ra mắt. Tào-Hưu hỏi rằng : « Ngươi đến đây làm chi ? » Dã-Qui nói : « Tôi liệu chắc là Đông-ngô đồn nơi Huyền-thành, Đô-đốc chẳng nên khinh tới, phải chờ tôi với, đặng có hai đầu đánh dồn lại thì phá giặc mới đặng. » Tào-Hưu nổi giận mà rằng : « Ngươi muốn cướp công của ta sao ? » Dã-Qui nói : « Tôi nghe Châu-Phường cắt tóc mà thề thì tôi chắc là thề dối, va muốn bắc chước Yếu-Ly chặc tay mà đâm Khánh-Kỵ đó, xin tướng-quân chớ tin.» Tào-Hưu nổi giận mà rằng : « Ta vừa muốn tấn binh, sao ngươi lại buông lời mà cảng trở. » Bèn khiến vỏ-sĩ dẫn ra mà chém. Chư-tướng thưa rằng : « Chưa kịp tấn binh mà chém đại-tướng như vậy, thì bất lợi cho tam-quân lắm, xin tướng-quân rộng lòng dung thứ cho va. » Tào-Hưu nghe theo, bèn lấy hết binh của Dã-Qui để ở trong trại mà sai khiến, rồi bổn thân dẫn một đạo binh đến đánh Đông-quang.

Châu-Phường hay đặng Dã-Qui bị tước binh quyền thì mằng thầm mà rằng : « Nếu Tào-Hưu nghe lời Dã-Qui thì

việc ta phải hư. Ấy cũng là trời khiến cho ta thành công đó. Bèn sai người lén tới Huyền-thành mà báo cho Lục-Tồn hay. Lục-Tồn đòi chư-tướng lại mà truyền lịnh rằng : « Đường Thạch - đình trước mặt đây tuy là đường núi hiểm gay, nhưng mà phục binh cũng đặng. Ấy vậy, phải đến chiếm cứ một chỗ rộng rải nơi Thạch - đình đó, bố thành trận thế mà chờ binh Ngụy đến. » Bèn khiến Từ-Thạnh làm Tiên-phuông dẫn binh tới trước.

Nói về Tào - Hưu khiến Châu - Phường đam binh thẳng tới. Trong khi đương đi thì Tào-Hưu hỏi Châu - Phường rằng : « Phia trước mặt đây tên là chỗ gì ? » Châu-Phường nói : « Tên là Thạch-đình, chỗ ấy đồn binh cũng đặng. » Tào-Hưu nghe theo. Bèn truyền đóng trại nơi Thạch-đình.

Ngày thứ quân sảo - mả báo rằng : « Binh Ngô ở trước không biết nhiều ít mà đóng trại nơi trước núi. » Tào-Hưu cã kinh mà rằng : « Lạ nầy, Châu-Phường nói không có binh ngừa, sao bây giờ lại có như vậy ? » Bèn cho đòi Châu-Phường mà hỏi. Kế lấy có người báo rằng : « Châu-Phường dã dắc vài mươi tên quân mà đi mất rồi. » Tào-Hưu cả kinh mà rằng : « Ta đã lầm mưu Châu-Phường rồi. Tuy vậy cũng không đủ sợ. » Bèn khiến Đại-tướng là Trương-Phồ làm Tiên - phuông, dẫn vài ngàn binh đến đó mà giao chiến. Khi hai dàng ráp trận với nhau, Trương-Phồ ra ngựa nói lớn rằng : « Tướng giặc phải đầu cho sớm. » Từ-Thạnh giục ngựa ra đánh. Đánh chưa đặng vài hiệp, Trương - Phồ cự địch không nổi, gò ngựa dang ra, thâu binh trở về ra mắt Tào-Hưu mà rằng : « Từ - Thạnh mạnh lắm, sức tôi cự địch không nổi. » Tào - Hưu nói : « Để ta dùng binh hay, mà thắng nó. Ấy vậy, Trương-Phồ dẫn hai muôn binh mà phục nơi phía nam Thạch-đình ; Tiết-Kiều dẫn hai muôn binh mà phục nơi phía bắc Thạch-đình. Rạng ngày ta đam một ngàn binh đến đó khêu chiến thì ta trá bại mà dụ nó đến tại trước Bắc - sơn nổi lửa làm hiệu lịnh, đặng làm ba phía hiệp công ắt là đại thắng. » Hai tướng lảnh kế đều dẫn hai muôn binh mà đi mai phục.

Nói về Lục-Tồn kêu Châu - Huờn và Toàn - Tôn lại mà dặn rằng : «Hai ngươi đều dẫn ba muôn quân, theo đường

núi Thạch - đình, đến phía sau trại Tào-Hưu, nổi lửa làm hiệu, còn ta thì dẫn đại binh noi theo đường giữa mà kéo tới, như vậy thì bắt Tào - Hưu ắt đặng. » Hai tướng lảnh kế, chờ đến huỳnh-hôn dẫn binh ra đi.

Qua đến canh hai, Châu - Huờn đến phía sau trại Ngụy vừa gặp binh phục của Trương - Phổ. Trương-Phổ không dè là binh Ngô, lại gần mà hỏi, bị Châu - Huờn một đao đầu rơi xuống ngựa. Binh Ngụy vở chạy tứ tán. Rồi đó Châu-Huờn hối quân nổi lửa làm hiệu.

Còn Toàn-Tôn thì kéo binh đến phía sau trại Ngụy, vừa gặp Tiết - Kiều. Đánh nhầu một trận, Tiết - Kiều cả thua chạy về bổn trại. Châu - Huờn, Toàn - Tôn, hai đầu đánh dồn, làm cho trong trại Tào - Hưu cả loạn, đánh nhầu với nhau rất dữ. Tao-Hưu lật đật lên ngựa mà chạy qua đường Hiệp - cốc ; Từ - Thạnh dẫn đại-quân noi theo đại-lộ mà kéo qua, binh Ngụy bị thác không biết bao nhiêu, còn những kẻ trốn khỏi thì cũng bỏ hết y-giáp mà chạy mới khỏi.

Tào - Hưu cả kinh, ráng sức mà chạy qua đường Hiệp-cốc, xảy đâu có một đạo binh noi theo đường nhỏ mà xông ra, tướng đi đầu là Dã-Quì. Tào-Hưu dừng ngựa mà nghĩ, mặt có sắc thẹn. Bèn nói với Dã-Quì rằng : «Bởi tôi không nghe lời ông nên mới bị thua như vầy.» Dã-Quì nói: « Vậy thì Đô-đốc phải mau mau noi theo đường nầy mà ra, kẻo binh Ngô dùng cây đá chận nẻo thì bọn ta ắt mang khốn. » Tào-Hưu giục ngựa thẳng xông. Dã-Quì thì đi cảng hậu. Đi đến chỗ kia, cây cối rậm rạp, Dã-Quì lại cậm cờ xí tại đó, mà làm nghi binh. Đến chừng Từ-Thạnh, rượt đến chỗ ấy thấy có chéo cờ phất phơ, nghi có binh phục, không dám rượt theo, bèn thâu binh mà trở lại. Vì vậy, Tào-Hưu mới khỏi chết.

Tư - mã - Ý nghe Tào - Hưu bại binh thì cũng dẫn quân lui về.

Nói về Lục-Tốn đương ngồi trông tin thắng trận, kế lấy Từ-Thạnh, Châu-Huờn và Toàn - Tôn đều đến một lược, mà ba người ấy lượm đặng khí giái xe cộ, bắt đặng trâu ngựa rất nhiều, lại có thâu nạp binh đầu, hơn hai muôn.

Lục-Tồn cả mầng, bèn đi với Thái - thú là Châu - Phường và chư-tướng mà bang-sư về Ngô.

Tôn-Quyền hay đặng Lục - Tồn về thì đi với văn-vỏ bá quan ra thành mà nghinh tiếp, lại khiến dùng lọng của mình đi mà che cho Lục-Tồn. Chư-tướng thảy đều thăng thưởng. Lúc ấy Tôn-Quyền thấy Châu-Phường không có đầu tóc, thì động lòng thương mà an ủi rằng : « Khanh cắt tóc mà làm nên việc lớn như vậy, công danh đáng tạc vào bia.» Bèn phong cho Châu-Phường làm Quan-nội-hầu ; lại truyền bày yến mà khánh-hạ. Lục - Tồn tâu rằng : «Nay Tào-Hưu bị thua, vậy phải làm một phong thơ sai sứ vào Tây-xuyên mà khiến Gia-các-Lượng tấn binh phạt Ngụy. » Tôn - Quyền nghe theo, bèn làm thơ sai sứ ra đi.

Ấy là .

Chỉnh vì Đông-quốc hay bày kế,
Nên khiến Tây-xuyên lại dấy binh.

Chưa biết Khổng-Minh phạt Ngụy mà thắng bại thế nào hảy xem hồi sau phân giải.

ĐỆ CỬU THẬP THẤT HỒI

Đánh nước Ngụy, Vỏ-hầu lại dâng biểu.
Phá binh Tào, Khương-Duy dối trao thơ.

Lúc ấy nhằm tháng chín năm Kiến-hưng thứ sáu của Thục-hớn. Đô-đốc bên Ngụy là Tào-Hưu bị thua Lục-Tồn bên Đông-ngô tại chỗ Thạch-đình, mất hết binh khí lương thảo xe cộ và trâu ngựa. Tào-Hưu lo sợ buồn rầu mà sanh bịnh, đến chừng về tới Lạc-dương thì phát bịnh ung thơ nơi sau lưng mà thác ! Ngụy-chúa là Tào-Duệ truyền lịnh chôn cất rất hậu.

Tư-mã-Ý đam binh về đến thì bá quan tiếp vào mà hỏi rằng : « Tào-đô-đốc mà bị thua như vậy thì cũng là cang-hệ của Nguyên-soái, cớ sao Nguyên-soái vội về như vậy ?» Tư-mã-Ý nói : « Tôi định chắc Gia-các-Lượng hay việc

bại binh như vầy ắt là thừa hư đến lấy Tây-xuyên. Tôi e có việc gấp rút nơi Lủng-tây thì không ai giải cứu, cho nên tôi phải về. » Ai nấy nghe vậy đều tưởng là nhác, bèn mỉn cười mà lui ra.

Nói về Sứ-giã bên Đông-ngô đam thơ đến Tây-xuyên mà xin Hậu-chúa cử binh phạt Ngụy và thuật các việc đánh phá Tào-Hưu, đặng cho rở ràng oai phong của mình và thông giao về việc hảo hội nữa. Hậu-chúa cả mầng, bèn sai người đam thơ đến Hớn-trung mà báo với Khổng-Minh.

Lúc ấy Khổng-Minh binh mả ròng mạnh, lương thảo đầy đủ, vừa muốn xuất sư, kế lấy gặp đặng tin ấy thì có lòng mầng, bèn dọn tiệc hội chư-tướng lại mà thương nghị hưng binh. Xảy đâu một trận gió từ phía đông-bắc mà thổi đến, làm cho cây tòng trước sân phải ngã. Chư-tướng cả kinh. Khổng-Minh lật đật chiếm một quẻ. Chiếm rồi thì than rằng : « Gió ấy là điềm mất một viên đại-tướng. » Chư-tướng chưa chịu tin.

Đương khi ăn uống, xảy có quân báo rằng : « Có hai người con của Triệu-Vân là Triệu-Thống và Triệu-Quảng đến xin ra mắt. Khổng-Minh cả kinh quăng chén xuống đất mà rằng : « Còn gì Tữ-Long dâu ! » Triệu-Thống và Triệu-Quảng vào lạy Khổng-Minh mà khóc rằng : « Cha chúng tôi đau nặng đã lâm chung hồi canh ba đêm hôm qua ! » Khổng-Minh dặm chơn mà khóc rằng : « Tữ-Long đã qua đời thì nhà nước mất hết một cây rường cột, còn ta mất hết một cánh tay ! » Chư-tướng thảy đều rơi lụy. Khổng-Minh khiến Triệu-Thống và Triệu-Quảng vào Thành-đô đặng có ra mắt Hậu-chúa mà báo tang. Hậu-chúa nghe Triệu-Vân thác thì khóc lớn rằng : « Khi trẩm còn nhỏ nếu không có Tữ-Long thì đã thác trong đám loạn quân rồi ! » Bèn hạ chiếu truy phong cho Triệu-Vân làm đại tướng-quân, tặng hàm-ân là Thuận-binh-hầu, lại truyền chỉ an táng linh cữu tại Thành-đô nơi phía đông núi Cầm-bình, lại lập miếu mà thờ, bốn mùa đều có cúng quảy.

Người sau có làm thơ rằng :

Thường-sơn có hổ-tướng,
Trí dỏng sánh Quang-Trương,
Công-cáng nơi Hớn-thủy,
Thính danh tại Đương-dương,
Hai phen phò ấu chúa,
Một dạ tưởng tiên-hoàng.
Thanh sử nên trung-liệc,
Người sau thấy cũng thương.

Hậu-chúa nhớ công Triệu-Vân thuở trước, cho nên phong cho Triệu-Thống làm Hồ-phồ-trung-lang, Triệu-Quảng làm Nha-môn-tướng, mà khiến ở giữ mồ mã. Kế lấy cận thần tâu rằng : « Gia-các-thừa-tướng phân phát quân mã xong rồi, nội ngày nay người tính dấy binh phạt Ngụy. » Hậu-chúa hỏi lại các tôi ở triều, thì có nhiều người nói chưa nên khinh động. Hậu-chúa kinh nghi chưa quyết, kế lấy có người tâu rằng : « Thừa-tướng khiến Dương-Nghi về trào dâng biểu mà xin xuất sư. » Hậu-chúa triệu vào. Dương-Nghi dâng tờ biểu chương cho Hậu-chúa xem. Hậu-chúa xem rồi thì cả mầng. Liền hạ chỉ mà cho Khổng-Minh xuất sư. Khổng-Minh vâng mạng dấy binh ba mươi muôn, khiến Ngụy-Giêng làm tiền-bộ-tiên-phuông kéo binh đi ngã Trần-thương. Lúc ấy có quân thám thính bên Ngụy trở về Lạc-dương mà thông báo. Tư-mã-Ý tâu lại với Tào-Duệ. Tào-Duệ nhóm văn-vỏ bá quan mà thương nghị. Đại-tướng-quân là Tào-Chơn tâu rằng : « Khi trước tôi giữ Lủng-tây công ít tội nhiều lấy làm sợ sệt hết sức, nay gặp dịp nầy, tôi xin lảnh binh đến đó mà bắt Gia-các-Lượng. Mới đây tôi có đặng một viên đại-tướng, thường cầm đao lớn nặng sáu mươi cân, cởi một con ngựa, ngày đi ngàn dặm, giương nổi cây cung bai tạ, trong mình lại có giấu ba cái lưu-tinh-chùy, hễ quăng ra đâu thì trúng đó, có sức cự nổi muôn người. Người ấy tên là Vương-Song tự Tữ-toàn, quê ở Lủng-tây, nay tôi xin bảo cữ người ấy làm Tiên-phuông. » Tào-Duệ cả mầng. Bèn triệu Vương-Song lên điện mà xem, thấy Vương-Song mình cao chín thước, mặt đen tròng vàng, mình gấu lưng cọp, thì cả mầng mà cười rằng :

« Trẫm đặng đại-tướng như vầy, thì còn lo chi nữa. » Bèn cho Vương-Song cầm-bào và kim-giáp, rồi phong làm Hồ-oai-tướng-quân, kim lảnh tiền bộ Đại-tiên-phuông, lại phong cho Tào - Chơn làm Đại-đô-đốc. Tào - Chơn tạ ơn lui ra, rồi dẫn mười lăm muôn binh ròng, hiệp với Quách-Hoài và Trương-Hấp phân nhau mà giữ ải khẩu.

Nói về quân thám thính bên Thục đi đến Trần-thương, trở về báo với Khổng-Minh rằng : «Đường-Trần-thương đã có đắp một cái thành, có đại-tướng là Xích - Chiêu ở giữ, thành ấy đào hào sâu đắp lủy cao, đặt chông rất nhiều, canh giữ nghiêm nhặc lắm, xin Thừa-tướng bỏ đường ấy đi ngỏ Thái-bạch-lảnh mà ra Ký-sơn thì tiện hơn. » Khổng-Minh nói : « Phía bắc Trần-thương thì là Nhai-đình, phải lấy thành ấy thì tấn binh mới đặng. » Bèn khiến Ngụy-Giêng đam binh đến thành ấy mà công phá. Ngụy - Giêng công phá mấy bữa không nổi thì trở lại mà thưa với Khổng-Minh rằng : « Thành ấy khó phá lắm. » Khổng-Minh nổi giận muốn chém Ngụy-Giêng. Xảy có một người ra thưa rằng : « Tôi theo Thừa-tướng đã nhiều năm, chưa từng lập đặng công cáng, nay tôi xin đến Trần-thương mà khiến Xích-Chiêu qui hàng, chẳng cần gì phải công phá. » Xem ra tướng ấy thì là Cận-Tường. Khổng-Minh mới hỏi Cận - Tường rằng : « Ngươi có lời chi mà dụ nó đặng ? » Cận-Tường nói : « Xích - Chiêu là người đồng hương với tôi đã làm bạn với nhau từ bé đến lớn ; nếu tôi đến đó tỏ bày lợi hại cho va nghe thì va ắt đầu. » Khổng-Minh liền khiến ra đi. Cận - Tường giục ngựa thẳng đến bên thành mà kêu lớn rằng : « Bớ Xích-bá-Đạo, có Cố-nhơn là Cận-Tường đến xin ra mắt đây. » Quân trên thành báo cho Xích-Chiêu hay. Xích-Chiêu khiến mở cửa rước vào mà hỏi Cận-Tường rằng : « Cố-nhơn đến đây làm chi vậy ? » Cận-Tường nói : « Tôi ở Tây-thục đương làm Tham-táng-quân-cơ với Khổng - Minh. Người thường lấy bực thượng tân mà đải tôi, nay người khiến tôi đến đây mà tỏ bày lợi hại cho ông nghe. » Xích - Chiêu biến sắt mà rằng : « Gia - các - Lượng là người thù - địch với nước ta, còn ngươi thì thờ Thục, ta thì thờ Ngụy, ai có chúa nấy ; xưa

tuy anh em chớ nay là thù giặc, ngươi chớ nhiều lời, mau mau ra khỏi thành nầy. » Cận-Tường vừa muốn nói nữa, mà Xích-Chiêu đã chạy lên địch - lầu rồi. Binh Ngụy hối thúc Cận-Tường lên ngựa mà đuổi ra khỏi thành.

Cận - Tường ra khỏi cửa thành day đầu ngó lại, thấy Xích-Chiêu đứng dựa lang - cang trên - địch - lầu, thì gò ngựa lại, giơ roi chỉ Xích - Chiêu mà trách rằng : « Hiền-đệ sao ở bạc tình lắm vậy ? » Xích - Chiêu nói : « Phép luật bên Ngụy đây vẫn anh cũng biết. Tôi mang ơn nước, duy có liều thác mà thôi, anh chớ nói nhiều vô ích lắm, vậy phải mau mau trở về ra mắt Gia - các - Lượng, khiến nó đến đây mà công thành, tôi chẳng biết sợ đâu. » Cận-Tường trở về ra mắt Khổng - Minh mà rằng : Tôi mới đến nơi chưa kịp mở miệng, mà Xich-Chiêu đã ngăn trở tôi rồi. » Khổng - Minh nói : « Ngươi hảy đến ra mắt va một lần nữa, mà tỏ bày lợi hại cho va nghe. » Cận - Tường lại đến bên thành, mời Xich-Chiên ra mà nói chuyện. Xich-Chiêu lên đứng trên địch - lầu. Cận - Tường gò ngựa mà nói lớn rằng : « Hiền-đệ hảy nghe lời tôi. Vã chăng ngươi giữ một thành nhỏ nầy, mà cự sao nổi vài mươi muôn binh, nếu ngày nay mà chẳng chịu đầu thì ngày sau ăn năn không kịp. Hiền - đệ hảy nghĩ đó mà coi. Vã chăng Chánh-thống là Đại-hớn, hiền-đệ lại không thờ Hớn mà thờ Ngụy, ấy vậy có phải là không biết mạng trời, không chia trong đục chăng ? Xin hiền-đệ phải xét. » Xich-Chiêu nổi giận, lấp tên giương cung chỉ Cận-Tường mà nạt lớn rằng : « Lời ta nói trước đã chắc rồi, ngươi đừng nói nữa ; mau mau lui về thì ta không bắn. » Cận-Tường trở về ra mắt Khổng - Minh mà thuật rỏ việc ấy. Khổng-Minh nổi giận mà rằng : « Thất-phu sao dám vô lễ như vậy, ý nó khi ta không đồ chi mà công thành sao ? » Bèn kêu người trong xứ mà hỏi rằng : « Trong thành Trần-thương có binh mã nhiều ít thể nào ? » Người trong xứ thưa rằng : « Tuy tôi không rỏ số chắc, song biết phỏng ước chừng ba ngàn mà thôi. » Khổng-Minh cười rằng : « Thằng nhỏ như vậy, mà cự với ta sao nổi. Bây giờ đừng để cho binh cứu đến đây, hỏa tốc công phá thì ắt đặng. » Bèn khiến quân-sĩ giàng ra một trăm cái thang mây, mỗi thang đứng

đặng mười hai người, bốn phía dùng ván đóng bao lại, rồi quân-sĩ đều cầm thang vắn và dây cho sẳng. Hễ nghe trong quân nổi trống, rùn-rùn lên thành một lược.

Xích-Chiêu ở trên địch-lầu xem thấy binh Thục giàng thang mây mà kéo tới, liền khiến ba ngàn quân phân bố bốn phía, đều cầm tên lửa chờ cho binh thang mây lại gần thành thì bắn xuống một lược.

Khổng-Minh ngở là trong thành không ngừa, cho nên mới khiến làm thang mây, và khiến đam quân gióng trống ó vang mà kéo lới, chẳng dè trên thành bắn tên lửa xuống làm cho tên mây cháy hết, quân-sĩ trên thang mây, nhiều kẻ bị chết thiêu ; trên thành bắn tên quăng đá như mưa,binh Thục túng phải lui lại. Khổng-Minh nổi giận mà rằng : « Ngươi đã đốt thang mây, của ta, đề ta dùng phép xung-xa cho ngươi coi. » Bèn truyền lịnh quân-sĩ nội đêm ấy tạo làm xung-xa.

Ngày thứ gióng trống ó vang mà kéo tới nửa. Xích-Chiêu lại khiến đục lỗ đá xỏ dây buộc lại mà đánh xung-xa gảy hết.

Khổng-Minh lại khiến người đam đất-lấp hào, rồi sai Liêu-Hóa đam ba ngàn binh, đào ngách trong lúc ban đêm đặng có lén mà vào thành. Xích-Chiêu lại khiến đào hào sâu mà ngăn việc ấy. Công phá như vậy hơn hai mươi ngày mà phá không nổi, thì Khổng-Minh có lòng buồn rầu, kế lấy nơi phía Đông có binh đến cứu, trên cờ đề chữ : *Đại-tiên-phuông Ngụy-tướng Vương-Song*. Khổng-Minh hỏi rằng : « Ai dám ra cự binh ấy chăng ? » Ngụy-Giêng nói : « Tôi xin đi cho. » Khổng-Minh nói : « Ngươi là Tiên-phuông đại-tướng chẳng nên khinh ra trận nhỏ như vậy đâu. » Bèn hỏi nữa rằng : « Ai dám ra chăng ? » Biên-tướng là Tạ-Hùng ứng tiếng xin đi. Khổng-Minh phát cho ba ngàn binh mà khiến ra đi.

Khổng-Minh lại hỏi chư tướng rằng : « Có ai dám đi nữa chăng ? » Tỷ-tướng là Cung-Khởi ứng tiếng xin đi. Khổng-Minh cũng phát ba ngàn binh mà khiến ra trận. Tuy vậy Khổng-Minh còn e Xích-Chiêu đam binh xông ra cho nên truyền quân lui lại hai mươi dặm mà đóng trại.

Nói về Tạ-Hùng đam binh đi trước vừa gặp Vương-Song đánh chưa đặng ba hiệp, bị Vương-Song một đao té nhào chết tốt. Binh Thục thua chạy, Vương-Song rượt theo. Cung-Khởi tiếp lấy mà đánh. Đánh đặng ba hiệp cũng bị Vương-Song chém. Binh thua trở về báo với Khổng-Minh Khổng-Minh cả kinh, bèn khiến Liêu-Hóa, Vương-Bình và Trương-Ngưng đam binh cự địch. Trương-Ngưng ra đánh để cho Vương-Bình và Liêu-Hóa ở giữ góc trận. Vương-Song giục ngựa ra đánh với Trương-Ngưng chưa đặng vài hiệp chưa định hơn thua, Vương-Song trá bại mà chạy. Trương-Ngưng giục ngựa đuổi theo. Vương-Bình biết Trương-Ngưng trúng kế thì lật đật kêu lớn rằng : « Đừng rượt theo, đừng rượt theo ! » Trương-Ngưng lật đật quày ngựa lại thì trái lưu-tinh-chùy của Vương-Song đã trúng lưng rồi. Trương-Ngưng nằm mọp trên yên giục ngựa mà chạy, Vương-Song quày ngựa rượt theo, Vương-Bình và Liêu-Hóa đón lại mà cứu Trương-Ngưng về trận. Vương-Song giục binh thẳng tới đánh nhầu một trận. Binh Thục bị giết rất nhiều !

Còn Trương-Ngưng thổ huyết vài búng trở về ra mắt Khổng-Minh mà thưa rằng : « Vương-Song anh hùng vô địch, bây giờ lại đam hai muôn binh đóng trại ngoài thành Trần-thương, bốn phía đều có dựng khại, đắp thành đào hào mà giữ rất nghiêm nhặt. » Khổng-Minh thấy bị hao hết hai tướng mà Trương-Ngưng lại bị thương tích nữa, thì kêu Khương-Duy lại mà rằng : « Đường Trần-thương nầy đi không đặng, ngươi có kế chi khác chăng ? » Khương-Duy nói : « Trần-thương thành trì bền chặc, Xích-Chiêu gìn giữ rất nghiêm, lại thêm Vương-Song giúp đỡ nữa thì khó đánh lắm. Bây giờ phải sai đại tướng đóng trại dựa núi, rồi khiến tướng ở giữ các nẻo đường mà ngừa binh Nhai-đình đến đánh. Rồi đó đam đại-tướng đến lấy Kỳ-sơn còn tôi lại làm như vầy như vầy..., ắt là bắt đặng Tào-Chơn chớ chẳng không. » Khổng-Minh nghe theo, bèn khiến Vương-Bình và Lý-Khôi đam hai đạo binh đến giữ đường nhỏ Nhai-đình. Ngụy-Giêng dẫn một đạo binh giữ nẻo Trần-thương ; Mã-Đại thì đi Tiên-phuông ; Quang-Hưng, Trương-Bào thì đi hậu tập, noi theo đường nhỏ ra ngã Tà-cốc mà thẳng tới Kỳ-sơn.

Nói về Tào-Chơn, nghĩ về phen trước bị Tư-mã-Ý đoạt lấy công lao cho nên thẳng đến Lạc - khẩu sai cắt Quách-Hoài Tôn-Lễ gìn giữ phía Đông và phía Tây. Kế lấy có người bên Trần - thương cáo cấp, thì lật đật sai Vương-Song đến cứu. Đến chừng nghe đặng Vương - Song chém tướng lập công như vậy thì có lòng mầng mà khiến Trung-hộ-quân-đại-tướng là Phí - Diệu, quyền nhiếp mà cai quản đạo binh tiên - phuông ; còn chư - tướng thì mỗi người đều giữ các chỗ ải khẩu. Kế lấy quân tuần báo rằng : « Tôi có bắt đặng một đứa gian-tế nơi trong bang. Tào-Chơn khiến dẫn vào mà hỏi, thì người ấy thưa rằng : « Kẻ tiểu-nhơn chẳng phải là gian - tế đâu, vì có việc cơ mật cho nên mới đến ra mắt Đô-đốc, rủi lại bị quân tuần bắt đặng như vầy, xin hảy dẹp lui kẻ tả hữu đặng tôi tỏ bày một chuyện. » Tào - Chơn nghe theo, bèn khiến mở trói và dạy kẻ tả hữu lui ra mà hỏi người ấy. Người ấy thưa rằng : « Vẫn tôi là người tâm phúc của Khương-bá-Ước, hôm nay người khiến tôi đến dâng mật thơ cho Đô-đốc xem. Tào-Chơn hỏi rằng : « Thơ ấy ở đâu ? Người ấy lấy ra một phong thơ mà dâng cho Tào-Chơn.

Thơ rằng :

« Tướng có tội là Khương - Duy, trăm lạy dâng thơ cho Tào-đô-đốc xem rỏ. Tôi cũng nghĩ vì đã ăn lộc nhà Ngụy mà giữ chốn biên-cương chịu lấy ơn hậu, không biết làm sao mà trả đặng. Ngày trước tôi lầm mưu Gia-các-Lượng cho nên mới sa mình vào chốn hầm sâu, nhưng lòng nhớ quê hương không hề nguôi đặng, ngày nay may mà gặp binh Thục ra đây, mà Gia - các - Lượng lại không nghi tôi nữa ; cuối xin Đô-đốc đam binh thẳng tới, như gặp tướng giặc thì phải trá bại, còn tôi ở sau nổi lửa làm hiệu, đặng mà đốt hết lương thảo của người thục, rồi Đô-đốc quày lại mà đánh thì ắt là bắt đặng Gia-các-Lượng. Nay tôi thiết kế như vầy chẳng phải là dám muốn lập công, thiệt là muốn chuộc tội trước mà thôi. Đô-đốc suy xét thế nào xin mau trả lời cho tôi rỏ. »

Tào-Chơn xem rồi thì cả mầng mà rằng : « Ấy là trời khiến cho ta thành công đó. » Bèn trọng thưởng người

đam thơ, rồi khiến trở về hẹn với Khương - Duy y kỳ hội hiệp. Rồi đó Tào-Chơn kêu Phi - Diệu mà thương nghị rằng : « Nay Khương - Duy lén dâng một phong thơ mà khiến ta làm như vậy như vậy...» Phi-Diệu nói : « Gia-các-Lượng mưu nhiều, Khương-Duy trí rộng. Việc nầy hoặc khi Gia-các-Lượng khiến va, tôi e có đều gian trá. » Tào-Chơn nói : « Nguyên va là người Ngụy bất đắt dĩ mới đầu Thục, như vậy còn nghi gì nữa.» Phi-Diệu nói : «Tuy vậy Đô-đốc cứ giữ bổn trại chẳng nên đi làm chi, để tôi đam một đạo binh mà tiếp dẫn Khương - Duy, như nên việc đặng công, thì công ấy về Đô - đốc, còn hoặc như có gian kế chi chi thì tôi gánh vát việc hiểm nghèo ấy cho. » Tào-Chơn cả mầng bèn khiến Phi-Diệu đam năm muôn binh mà thẳng tới Tà-cốc. Đi đặng đôi ba dặm đường thì Phi-Diệu đồn binh lại mà sai người thám thính.

Ngày ấy trong lúc giờ thân, thì có quân thám về báo rằng : « Trong đường Tà-cốc có binh Thục đến. » Phi-Diệu giục binh tới. Binh Thục chưa kịp giao chiến mà đã lui trước rồi. Phi-Diệu đam binh rượt theo, binh Thục bèn trở lại nữa vừa muốn đối trận, thì binh Thục cũng lui lại nữa. Làm như vậy đã đôi ba phen, binh Ngụy vì e binh Thục đến đánh cho nên một ngày một đêm mà không dám nghỉ. Qua đến ngày mai, trong lúc giờ thân mới vừa đóng binh lại mà nấu cơm, xảy đâu bốn phía quân ó vang trời trống gióng dậy đất, binh Thục kéo tới tràng đồng lấp nội, có một cỗ xe bốn bánh đẩy ra. Khổng-Minh ngồi trên xe khiến người mời chủ tướng bên Ngụy mà nói chuyện. Phi-Diệu giục ngựa thẳng ra thấy Khổng-Minh thì có ý mầng thầm, bèn ngó kẻ tả hữu mà rằng : « Như binh Thục kéo đến thì chạy lui lại, nếu thấy phía sau lửa dậy thì sẽ quày lại mà chém giết, như vậy tự nhiên có binh tiếp ứng. » Dặn dò xong rồi thì giục ngựa ra trước mà kêu rằng : « Tướng đã thua rồi, nay sao còn dám đến nữa ? » Khổng-Minh nói : « Ngươi hảy kêu Tào-Chơn ra đây cho ta nói chuyện. » Phi-Diệu nói : « Tào-đô-đốc là dòng kim-chi-ngọc-diệp lẽ nào lại thèm nói chuyện với quân phản tặc sao ? » Khổng-Minh cả giận, cầm quạt mà ngoắt, thì bên tả có Mã-Đại, bên hữu có Trương-Ngưng, hai đầu kéo binh xông ra một lược binh Ngụy lui lại chưa đặng ba mươi

đặm thì thấy phia sau binh Thục lửa cháy rần rần quân la in ỏi. Phi-Diệu tưởng là hỏa hiệu, bèn quày binh lại mà đánh. Binh Thục lui lại. Phi-Diệu cầm đao đi trước nhắm chỗ quân la mà tới. Đi gần tới nơi thì hai bên đường núi có tiếng quân ó vang trời, trống gióng dậy đất, hai đạo binh Thục ở trong ấy mà kéo ra, bên tả thì Quang-Hưng bên hữu thì Trương-Bào ở trên núi mà bắn và liệng đá như mưa. Binh Ngụy cả thua. Phi-Diệu biết là trúng kế, lật đật lui binh nhắm theo bang núi mà chạy. Trong lúc người mệt ngựa mỏi, sau lưng Quang-Hưng lại dẫn binh mạnh mà rượt theo rất gấp, làm cho binh Ngụy kinh hải đạp lộn với nhau té nhào xuống khe mà chết vô số. Phi-Diệu liều thác xông đục mà chạy. Lại gặp Khương-Duy thì Phi-Diệu mắng lớn rằng : « Phản tặc ăn nói không chắc, ta chẳng may mà lầm gian kế của ngươi. » Khương-Duy cười rằng : « Ta cũng chẳng may mới lầm ngươi, chớ ta quyết bắt Tào-Chơn mà thôi, vậy ngươi phải mau mau xuống ngựa mà đầu. » Phi-Diệu giục ngựa mà chạy vào hang núi, lại thấy trong hang ấy lửa cháy rần rần sau lưng binh theo rất gấp, túng phải rút gươm mà hủy mình. Binh Ngụy đều đầu Khương-Duy. Khổng-Minh giục binh thẳng trước núi Kỳ-sơn, đóng trại xong rồi thì trọng thưởng Khương-Duy. Khương-Duy nói : « Uổng thay, tôi chẳng giết đặng Tào-Chơn. » Khổng-Minh nói : « Đáng tiếc kế lớn mà dùng việc nhỏ. »

Nói về Tào-Chơn nghe đặng Phi-Diệu thác rồi thì ăn năn không kịp, bèn thương nghị mưu kế với Quách-Hoài rồi sai Tôn-Lễ và Tân-Tì đi ngày đi đêm về tâu với Ngụy-chúa là Tào-Duệ. Tào-Duệ cả kinh, vời Tư-mã-Ý vào mà hỏi rằng : « Tào-Chơn hao binh tổn tướng, binh Thục lại ra Kỳ-sơn nữa, khanh có kế chi mà dẹp giặc chăng ? » Tư-mã-Ý nói : « Chẳng cần gì phải dùng việc đao binh, tôi đã có kế làm cho Gia-các-Lượng tự nhiên phải lui. »

Ấy là :

Đã thấy Tữ-Đơn không chước giỏi,
Trọn nhờ Trọng-Đạt có mưu hay.

Chưa biết kế ấy thể nào vả xem hồi sau phân giải.

ĐỆ CỬU THẬP BÁC HỒI

Theo Hớn-binh, Vương-Song bị giết.
Lấy Trần-thương, Gia-các thắng binh.

Lúc ấy Tư-mã-Ý tâu với Tào-Duệ rằng : « Ngày trước tôi có tâu với Bệ-hạ mà định chắc Khổng-Minh ra đường Trần-thương cho nên mới khiến Xích-Chiêu ở giữ chỗ ấy. Nay cũng quả y như vậy, hễ va đi đường Trần-thương thì vận lương rất tiện. Song có Xích-Chiêu và Vương-Song ở giữ thì va không dám noi theo đường ấy mà vận lương, còn các đường nhỏ khác thì khó vận lương lắm. Tôi đã định chắc binh Thục đam lương phạn theo đủ ăn một tháng mà thôi, cho nên binh nó thì nên đánh vội, mà binh ta thì nên cố thủ, cúi xin Bệ-hạ gián-chỉ khiến Tào-Chơn giữ chặc các nẻo ải khẩu, đừng thèm ra đánh, nội trong một tháng binh Thục hết lương thì tự nhiên phải chạy. Chừng ấy ta sẽ thừa hư rượt theo ắt là bắt đặng Gia-các-Lượng. » Tào-Duệ nói : « Khanh đã biết trước như vậy thì phải đam binh đến đó đặng có thừa hư đến đánh binh nó. » Tư-mã-Ý nói : « Chẳng phải là tôi tiết thân trọng mạng; song muốn để dành binh nầy mà phòng Lục-Tốn bên Đông-ngô. Tôn-Quyền chẳng sớm thì muộn ắt tiếm đế hiệu, nếu va tiếm đế hiệu thì e Bệ-hạ đam binh chinh phạt, ắt là va đến đánh trước nước ta. Vì vậy cho nên tôi mới để dành binh nầy, đặng có ngăn ngừa việc ấy. » Nói vừa dứt lời thì có cận thần tâu rằng : « Tào-đô-đốc sai người báo việc binh tình. » Tư-mã-Ý nói : « Xin Bệ-hạ sai người căn dặn Tào-Chơn mà khiến va, hễ có rượt theo binh Thục thì phải xem chừng hư thiệt, chẳng nên vào chỗ trọng địa mà mắc kế Khổng-Minh. » Tào-Duệ nghe theo, liền khiến Thái-thường-khanh là Hàng-Kỵ, đến dặn Tào-Chơn đừng có ra đánh, cứ việc gìn giữ nghiêm nhặc mà chờ binh Thục lui về thì sẽ đam binh rượt theo.

Hàng-Kỵ vâng lịnh ra đi thì Tư-mã-Ý đưa ra ngoài thành mà dặn rằng : « Ấy là tôi muốn nhường công cho Tữ-Đơn đó. Khi ông ra mắt Tữ-Đơn xin dùng thuật lại mấy lời

tòi tâu với Thiên-tử ; cứ nói Thiên-tử gián chiếu khiến va gìn giữ nghiêm nhặc mà chờ binh Ngụy lui về. Đến chừng va rượt theo thì cũng phải chọn người mà khiến, đừng sai những kẻ nóng nảy mà mắc kế Khổng - Minh. » Hàng-Kỵ vâng chịu từ giả ra đi.

Nói về Tào-Chơn đương có thương nghị cùng chư-tướng, kế lấy quân báo rằng : « Thiên - tử có sai Thái-thường-khanh là Hàng-Kỵ đến. Tào-Chơn ra trại nghinh tiếp. Lảnh chiếu xong rồi thì thương nghị với Quách-Hoài. Quách - Hoài nói : « Ấy là sở kiến của Trọng - Đạt đó. Tào-Chơn nói : « Như vậy có phải hay chăng. « Quách-Hoài nói : « Lời ấy thiệt rỏ phép dụng binh của Gia-các-Lượng may sau mà cự nổi binh Thục thì có một mình Trọng-Đạt mà thôi. » Tào-Chơn nói : « Còn như binh Thục không lui thì liệu thế nào ? » Quách-Hoài nói : « Phải sai người đến khiến Vương - Song đam binh đi tuần đường nhỏ thì Khổng-Minh không dám vận lương, chờ va hết lương mà lui binh, thì sẽ thừa hư rượt theo ắt đặng trọn thắng. » Tôn-Lễ nói : « Vậy thì để tôi đam binh đến Kỳ-sơn giả dạng vận lương, mà trên xe lương thì chở những cỏ, tranh và củi khô lại rưới lưu-hoàn và diêm tiêu, rồi khiến người báo dối rằng binh Lủng-tây giải lương đến. Binh Thục đương lúc không lương ắt là ra cướp lương ấy chờ cho cho nó vào giữa thì sẽ nổi lửa mà đốt, phia ngoài lại có binh phục ứng lên thì ắt đặng trọn thắng. » Tào-Chơn cả mầng mà rằng : « Kế ấy rất hay. » Bèn khiến Tôn-Lễ làm y kế ấy.

Tào-Chơn lại sai người đến khiến Vương-Song đam binh tuần nơi đường nhỏ ; Quách-Hoài đến cầm đạo binh Cơ-cốc và Nhai-đình mà khiến các đạo binh mã ở giữ các nẻo hiểm yếu ; lại khiến con của Trương - Liêu là Trương-Hổ làm tiên-phuông ; con của Nhạc-Tấn là Nhạc - Lâm làm phó tiên-phuông, đều giữ dinh đầu không cho ra đánh.

Nói về Khổng - Minh ở trong trại Kỳ - sơn mỗi ngày sai người khêu chiến, mà binh Ngụy cũng cố thủ không ra. Khổng - Minh kêu Khương - Duy mà thương nghị rằng : « Binh Ngụy cố thủ không ra ; ấy là nó liệu rằng ta không lương đó. Nay đường Trần-thương không vận lương đặng

còn các đường nhỏ thì khó đi lắm. Ta tính lương thảo đam theo trong quân đây, thì dùng không đủ một tháng, bây giờ biết liệu làm sao ? » Khi đương thương nghị kế lấy quân báo rằng : « Binh Ngụy ở bên Lũng-tây vận vài ngàn xe lương mà đi nơi phía tây núi Kỳ-sơn, quan vận lương ấy tên là Tôn-Lễ. » Khổng-Minh kêu quân Ngụy mới đầu mà hỏi rằng : « Tôn - Lễ là người thế nào ? » Quân Ngụy thưa rằng : « Người ấy khi trước có theo Ngụy-chúa mà đi săng nơi núi Đại - thạch, xảy có một con cọp lớn xốc tới trước mặt Ngụy - chúa. Tôn - Lễ xuống ngựa rút gươm mà chém cọp ấy. Vì vậy Ngụy-chúa phong cho va làm Thượng-tướng-quân, va thiệt là người tâm-phúc của Tào-Chơn. » Khổng-Minh cười rằng : « Tướng Ngụy định chắc ta thiếu lương cho nên mới dùng kế ấy ; kỳ thiệt trong xe ấy nó chở tinh những là cỏ, tranh, củi khô và đồ dẫn hỏa mà thôi. Ta bình-sanh hay dụng hỏa - công, bây giờ nó lấy kế ấy mà dụ ta sao đặng ? Nếu nó hay đặng quân ta đi cướp xe lương, ắt là kéo binh đến cướp trại ta chớ chẳng không, ấy vậy lấy kế làm kế thì thắng nó ắt đặng. » Bèn kêu Mã-Đại mà dặn rằng : « Ngươi hảy dẫn ba ngàn binh tới chỗ binh Ngụy dồn lương mà đứng vào dinh, cứ ở trên gió mà nổi lửa, nếu xe lương nó cháy rồi, thì binh Ngụy ắt đến mà vây trại ta. » Lại sai Mã-Trung và Trương-Ngưng đều dẫn năm ngàn binh ở ngoài mà vây phủ, đặng có nội ngoại hiệp công. Ba người lảnh kế ra đi.

Khổng-Minh lại kêu Quang-Hưng và Trương-Bào mà dặn rằng: « Dinh đầu của binh Ngụy liên tiếp với đường ngả tư, đêm nay nếu có lửa dậy nơi Tây - sơn thì binh Ngụy ắt đến mà cướp trại ta. Ấy vậy hai ngươi đam binh phục nơi phía tả, phía hữu của Ngụy trại, chờ cho binh nó ra khỏi trại rồi thì sẽ kéo vào mà cướp trại. » Lại kêu Ngô-Bang, Ngô-Ý mà dặn rằng : « Hai ngươi đều dẫn một đạo binh mà phục nơi phía ngoài trại nầy, như binh Ngụy kéo đến trại rồi, thì sẻ ra mà chận đường về của nó. » Sai cắt xong rồi, thì Khổng-Minh lên núi Kỳ-sơn mà ngồi. Binh Ngụy dọ biết binh Thục muốn đến cướp lương thì lật đật báo cùng Tôn-Lễ. Tôn-Lễ sai người phi báo với

Tào-Chơn. Tào-Chơn sai người đến dinh đầu dặn Trương-Hồ và Nhạc-Lâm mà khiến xem chừng Sơn - tây có lửa dậy, ấy là binh Thục ắt đến cứu ưng, chừng ấy sẻ kéo binh ra mà làm như vầy như vầy..... » Trương - Hồ và Nhạc Lâm vâng lịnh, khiến người lên lầu mà ngó chừng hỏa-hiệu.

Nói về Tôn-Lễ đam binh phục nơi Sơn-tây mà chờ binh Thục kéo đến. Đến chừng canh hai quả có Mã-Đại đam binh đến, người đều ngậm thẻ ngựa đều khớp mỏ mà thẳng tới Sơn-tây, xem thấy xe cộ trùng trùng điệp điệp, đậu bao xung quanh dường như dinh trại, mà trên xe ấy có cậm cờ xí rất nhiều. Lúc ấy nhằm lúc có gió tây-nam, Mã-Đại khiến quân thẳng tới phía nam nổi lửa mà đốt hết xe cộ. Trong khi lửa cháy rần rần, Tôn-Lễ ngở là binh Thục đã đến cho nên trong trại Ngụy mới nổi lửa làm hiệu như vậy ; bèn lật đật đaư binh kéo tới. Xảy đâu phía sau gióng trống vang dầy, Mã - Trung và Trương-Ngưng dam hai đạo binh tới mà vây binh Ngụy vào giữa. Tôn-Lễ cả kinh. Lại nghe trong đám binh Ngụy la ó lên nữa, xem ra thì là Mã - Đại, kéo binh đến mà làm nội ngcại hiệp công. Binh Ngụy cả thua mà chạy, lửa cháy càng ngày càng gấp, binh Ngụy vơ chạy lộn xộn bị giết không biết bao nhiêu ! Tôn-Lễ dẫn binh xông đục khói lửa mà chạy.

Nói về Trương - Hồ đương ở trong dinh xem thấy lửa sáng thì mở cửa trại ra, đi với Nhạc - Lâm dẫn binh kéo tới trại Thục. Đến nơi không thấy một người thì lật đật quày binh trở lại. Té ra Ngô-Ý và Ngô - Bang đã dẫn hai đạo binh xông ra mà chận đường về. Trương-Hồ là Nhạc-Lâm liều thác xông vây mà chạy về bổn trại. Quân-sĩ trong trại bắn ra như mưa, té ra Quang-Hưng và Trương-Bào đã cướp trại đặng rồi. Binh Ngụy cả thua phải chạy qua trại Tào-Chơn, vừa muốn vào trại, xãy thấy một đạo binh thua chạy đến xem lại thì là Tôn-Lễ. Mấy người đều vào trại ra mắt Tào-Chơn mà tỏ việc trúng kế. Tào-Chơn hay đặng chuyện ấy thì giữ chặc đại trại không ra đánh nữa.

Binh Thục đặng thắng trở về ra mắt Khổng-Minh. Khổng-Minh nhứt diện sai người đam mật kế cho Ngụy-Giêng, nhứt diện truyền quân nhổ trại mà thâu binh. Dương-Nghi hỏi rằng : « Nay đã đại thắng, lục hết nhuệ khí của binh Ngụy rồi, cớ gì lại muốn thâu binh đi ? » Khổng-Minh nói : « Binh ta không lương, nhờ nơi đánh gấp. Nay nó cố thủ không ra thì ta phải mang khốn. Bây giờ tuy nó bị thua, nhưng mà chẳng bao lâu thì Trung-nguyên ắt có thêm binh. Chừng ấy nếu nó đam binh chận đường lương của ta, dầu ta muốn về thì về cũng không đặng. Nay ta nhơn dịp binh Ngụy mới thua không dám ngó ngay binh ta, nên ta xuất kỳ bất ý, thừa cơ mà lui về ắt là không có đều chi hết ; tuy vậy còn lo một nỗi đạo binh Ngụy-Giêng ở nơi Trần-thương, đương cự với Vương-Song, cũng khó bề thoát thân đặng. Vì vậy ta đã sai người đến trao mật kế mà khiến Ngụy-Giêng chém Vương-Song, đặng cho binh Ngụy không dám rượt theo. Ấy vậy phải khiến đạo binh sau đi trước, ắt là bình yên vô sự. » Đêm ấy Khổng-Minh để chiêng trống lại mà canh thủ trong trại, quân-sĩ kéo đi một đêm thì còn dinh trống mà thôi.

Nói về Tào-Chơn đương lúc buồn rầu, xảy có quân báo rằng : « Có Tả-tướng-quân là Trương-Hấp đến. » Kế lấy Trương-Hấp bước vào nói với Tào-Chơn rằng : « Tôi vâng chỉ đến đây cho Đô-đốc sai khiến. » Tào-Chơn hỏi rằng : « Trong khi ra đi, ngươi có từ giả Trọng-Đạt chăng ? » Trương-Hấp nói : « Có, mà Trọng-Đạt có dặn tôi rằng : Hễ binh mình thắng thì binh Thục chưa chịu lui, hễ binh mình bại thì binh Thục lui về lập tức. Từ khi binh mình bị thua trận ấy, Đô-đốc đã có sai người thám thính tin tức binh Thục chưa ? » Tào-Chơn nói : « Chưa. » Bèn sai người đến đó mà thám thính thì quả là trại không, có cậm vài chục cây cờ, còn binh thì đi đã hai ngày rồi. Tào-Chơn ăn năn không kịp.

Nói về Ngụy-Giêng lảnh lấy mật kế rồi, đến lúc canh hai thì nhổ trại mà về Hớn-trung. Quân thám thính bên Ngụy hay đặng thì phi báo với Vương-Song. Vương-Song kéo rốc binh mà nổ lực rượt theo. Theo hơn hai mươi

dặm, coi vọi gần kịp thì thấy hiệu cờ của Ngụy - Giêng ở trước mặt. Vương-Song kêu lớn rằng : « Ngụy-Giêng chớ chạy. » Binh Thục cũng không day lại. Vương - Song vỗ ngựa rượt nà theo nữa. Binh Ngụy ở sau kêu lớn rằng : « Ngoài thành trong trại đều có lửa dậy, e khi dã trúng gian kế của tướng giặc rồi ! » Vương-Song gò ngựa quày lại, thấy có một vầng lửa sáng thì lật đật khiến lui binh trở lại. Đi đến dựa núi, xảy có một tướng ở trong rừng cỡi ngựa xông ra thình lình mà nạt lớn rằng : « Có Ngụy-Giêng đây ! » Vương-Song cả kinh, trở tay không kịp, bị Ngụy-Giêng một dao liền nhào xuống ngựa.

Binh Ngụy tưởng có mai phục vở chạy tứ tán, nhưng mà thủ-hạ của Ngụy - Giêng có ba mươi người mà thôi. Ngụy - Giêng bèn đi thủng thỉnh mà trở về Hớn - trung. Người sau có làm thơ mà khen mưu kế của Khổng-Minh rằng :

Khổng-Minh diệu toán trót Tôn-Bàn,
Chẳng khác trường tinh chiếu một phang.
Lui tới hành binh thần khó độ,
Trần-thương đường ấy chém Vương-Song.

Nguyên lúc ấy Ngụy-Giêng lảnh mật kế của Khổng-Minh, khiến ba mươi quân kị ở lại với mình đặng mà phục nơi bên trại Vương-Song, chờ cho Vương-Song dấy binh rượt theo thì kéo thẳng vào dinh mà nổi lửa. Đến chừng Vương - Song trở về trại, Ngụy - Giêng xuất kỳ bất ý xông ra mà chém như vậy đó.

Ngụy-Giêng chém Vương - Song rồi thì kéo binh trở về Hớn-trung, ra mắt Khổng-Minh mà giao nhơn-mã. Khổng-Minh bày tiệc mà thết đãi chư-tướng.

Nói về Trương-Hấp rượt theo binh Thục không kịp thì trở về trại. Xảy có Xích-Chiêu sai người phi báo mà nói Vương-Song bị chém. Tào-Chơn thương xót không cùng. Vì đó lo rầu mà sanh bịnh, nên phải trở về Lạc-dương. Bèn khiến Quách-Hoài Tôn-Lễ và Trương - Hấp ở lại mà giữ các ải nơi Trường an.

Nói về Ngô-chúa là Tôn-Quyền đương lúc lâm trào thì có quân thám thính báo rằng : « Gia-các-Lượng dấy binh hai phen, làm cho Đô - đốc bên Ngụy hao binh tổn tướng rất nhiều. » Bởi đó quần thần đều khuyên Ngô - chúa dấy binh phạt Ngụy mà lấy Trung-nguyên. Tôn-Quyền dụ dự chưa quyết. Trương - Chiêu tâu rằng : « Mới đây tôi nghe trên núi Vỏ-dương thì có phụng-hoàng lai nghi, nơi sông Đại-giang thì có huỳnh-long xuất hiện. Chúa công là người nhơn-đức khá sánh với nhà Đường nhà Ngu, thánh minh khá ví cùng vua Văn vua Vỏ, vậy phải lên ngôi Hoàng-đế rồi sẽ hưng binh. » Các-quan đều nói : Lời của Tữ-Bố rất phải. » Bèn chọn ngày Bính - dần tháng tư, lập đàng nơi Vỏ-xương. Lập-xong rồi, thì quần-thần mời Tôn - Quyền đăng đàng lên ngôi Hoàng - đế, cải niên hiệu Huỳnh - vỏ năm thứ tám, là huỳnh - long năm đầu, tôn hàm ân cho cha là Tôn-Kiên làm Vỏ-liệc-hoàng-đế, mẹ là Ngô-thị làm Vỏ-liệc-hoàng-hậu, anh là Tôn-Sách làm Trường-sa-huờn-vương ; lập con là Tôn - Dăng làm Hoàng-thái-tữ, khiến con của Gia-các-Cẩn là Gia - các - Cách làm chức Tả-phụ của Thái-tữ, con của Trương - Chiêu là Trương-Hưu làm chức Hữu - bậc của Thái-tữ. (Nguyên Gia-các-Cách tên chữ là Ngươn-Tốn, mình cao bảy thước, thông minh đối đáp hay. Tôn-Quyền yêu lắm. Trong khi mới có sáu tuổi, gặp lúc Đông-ngô hội yến, Gia - các - Cách theo cha mà đến đó. Tôn-Quyền thấy Gia-các-Cẩn mặt dài thì khiến người dắc đến một con lừa, Tôn-Quyền lấy viết phấn mà đề trên mặt con lừa ấy rằng : *Gia-các-tữ-du*. Các quan đều cười lớn. Gia - các - Cách thấy vậy bước tới lấy viết, viết thêm hai chữ *chi lư* nơi dưới bốn chữ ấy, nhập lại là *Gia-các-tữ-du-chi-lư*. (Nghĩa là con lừa của Gia-các-tữ-du). Bá quan thấy vậy đều kinh, Tôn - Quyền cả mừng, bèn cho Gia-các-Cách con lừa ấy. Ngày kia lại có đãi yến các quan, Tôn - Quyền khiến Gia-các-Cách đãi rượu, rót đến trước mặt Trương-Chiêu. Trương - Chiêu không uống mà rằng : « Như vậy không nhằm lề đãi kẻ già đâu. » Tôn-Quyền nói với Gia - các - Cách rằng : « Ngươi ép Tữ - Bố uống chén rượu ấy dặng chăng ? » Gia-các-Cách vâng lời mà nói với Trương-Chiêu rằng : « Khương - Thượng xưa kia tuổi đã chín mươi mà hảy còn cầm thương lên ngựa,

chưa từng gọi mình là già, còn như Tiên - sanh đây, hễ khi lâm trận thì Tiên-sanh ở sau, khi uống rượu thì Tiên-sanh ở trước, như vậy còn gọi không phải lễ đãi kẻ già sao ? » Trương-Chiêu đối đáp không đặng, túng phải uống chén rượu ấy. Bởi đó cho nên Tôn - Quyền thương mà khiến làm chức Tả-phụ của Thái-tữ ; còn Trương - Chiêu giúp Ngô-vương ngôi ở bực tam - công cho nên dùng con va là Trương - Hưu làm chức Hữu-bậc của Thái-tữ.) Lại phong cho Cố-Ung làm Thừa-tướng, Lục-Tốn làm Thượng-tướng-quân, đồng giúp Thái-tữ mà giữ Vỏ-xương.

Tôn - Quyền trở về Kiến - nghiệp, hội quần thần lại mà nghị kế phạt Ngụy. Trương - Chiêu tâu rằng : « Bệ - hạ mới lên ngôi báu chưa khá động - binh, vậy phải yến vỏ tu văn lập thêm nhà học cho đẹp lòng dân, sai sứ vào Tây - xuyên thề nguyền với Thục - chúa mà nói chia hai thiên - hạ, rồi sẽ chậm chậm mà toan. » Tôn-Quyền nghe theo, bèn sai sứ qua Tây - xuyên, ra mắt Hậu-chúa mà tâu việc ấy. Hậu-chúa nhóm quần thần mà thương nghị, thì có nhiều kẻ tâu rằng : « Tôn-Quyền tiếm hiệu như vậy, nên tuyệt sự giao hảo đi. » Tương - Huyền nói : « Phải sai người đến hỏi Thừa-tướng đã. » Hậu-chúa nghe theo, bèn sai sứ tới Hớn-trung mà hỏi Khổng-Minh. Khổng-Minh nói : « Phải sai người đam lễ vật vào Đông-ngô mà đi lễ mầng, rồi xin Ngô-chúa sai Lục-Tốn dấy binh phạt Ngụy, ắt là Ngụy sai Tư-mã-Ý ra cự. Nếu Tư-mã-Ý ra cự Đông-ngô, tôi sẽ đam binh ra Kỳ-sơn nữa thì có thể mà lấy đặng Trường-an. » Hậu-chúa nghe theo, bèn thiến quan Thái - hủy là Trần - Chấn đam ngựa hay, đai ngọc, vàng ngọc châu báu qua Đông-ngô mà đi lễ mầng.

Trần-Chấn vâng lịnh qua Đông-ngô ma đáng thơ, và lễ vật ấy. Tôn - Quyền cả mầng, dọn tiệc thết đãi rồi cho Trần-Chấn về Thục.

Tôn-Quyền triệu Lục-Tốn vào mà tỏ các việc Tây-thục hẹn ngày dấy binh phạt Ngụy. Lục - Tốn nói : « Ấy là Khổng - Minh sợ Tư-mã-Ý đó. Va đã đồng mưu như vậy lẻ nào ta lại không theo, nay cũng giả chước khởi binh làm như tiếp ứng với binh Thục vậy, chờ cho Khổng-Minh công Ngụy rất ngặt, sẽ thừa hư mà lấy Trung - nguyên. » Bèn hạ lịnh khiến các đạo binh mã nơi Kinh, Tương,

đều phải điểm dượt và huấn luyện, đặng có chọn ngày hưng binh. Trần - Chấn về đến Hớn - trung thuật lại với Khổng-Minh. Khổng-Minh còn lo nỗi Trần - thương khó bề tới đặng, cho nên sai người đi thám thính trước đã. Người ấy báo rằng : « Trong thành Trần - thương Xích-Chiêu đau nặng. Khổng-Minh nói : « Nếu vậy thì việc lớn chắc nên lắm. » Bèn kêu Ngụy-Giêng và Khương-Duy mà dặn rằng : « Hai người phải lảnh năm ngàn binh, đi ngày đi đêm mà thẳng đến Trần-thương, như thấy lửa dậy thì hiệp sức mà công thành. » Hai người ấy hảy còn chưa tin bèn hỏi rằng : « Ngày nào mới đi ? » Khổng - Minh nói : « Nội ba ngày thì phải sắm sửa cho rồi mà đi, chẳng cần gì phải từ ta làm chi. » Hai người lãnh kế ra đi.

Khổng-Minh lại kêu Quang-Hưng, Trương-Bào mà nói nhỏ rằng : « Hai người phải làm như vầy như vầy. » Hai người lãnh kế ra đi.

Nói về Quách-Hoài nghe Xích-Chiêu đau nặng thì thương nghị với Trương-Hấp rằng : « Xích-Chiêu đau nặng, người hảy mau mau đến đó mà thế cho va, đặng ta làm biểu mà thân tới trào đình, rồi sẽ liệu toan kế khác. » Trương-Hấp đam ba ngàn binh đến Trần - thương mà thế cho Xích-Chiêu.

Lúc ấy Xích-Chiêu bịnh ngặt, đương nằm rên la, kế lấy quân báo rằng : « Binh Thục kéo đến bên thành. » Xích-Chiêu sai người lên thành mà giữ, thì các cửa thành đều có lửa dậy, làm cho trong thành cả loạn. Xích - Chiêu kinh hãi mà thác. Binh Thục rùng rùng kéo thẳng vô thành.

Nói về Ngụy-Giêng và Khương-Duy đam binh đến thành Trần-thương, chẳng thấy một cây cờ, chẳng nghe tiếng trống canh thì đam binh kinh nghi mà không dám công-thành. Xảy nghe một tiếng pháo nổ, bốn phía cờ xí dựng đều, có một người bịt khăn đen, cầm quạt lông, mặc áo rộng, lên đứng trên thành mà kêu lớn rằng : « Hai người sao chậm lắm vậy ! » Hai người xem ra thì là Khổng-Minh, bèn lật đật xuống ngựa quì mọp mà rằng : « Thừa-tướng thiệt là thần toán. » Khổng-Minh khiến quân mở cửa cho Ngụy-Giêng và Khương-Duy vào mà rằng : « Ta nghe tin

Xích-Chiêu đau nặng thì khiến ngươi trong ba ngày phải đem binh mà công thành, ấy là ta làm cho an lòng quân-sĩ đó ; ta lại sai Quang-Hưng và Trương Bào dối rằng điểm binh lên về Hớn-trung, rồi ta chen vào đạo binh ấy rung rủi ngày đêm mà tới bên thành, làm cho nó điều binh không đặng, ta có quân-sĩ ở sẵng trong thành nổi lửa mà giúp ta, binh Ngụy phần thì không chủ-tướng, phần thì lo sợ phập-phồng cho nên tự nhiên phải loạn, bởi vậy ta lấy thành nầy dễ như trở tay. Binh pháp nói : Xuất kỳ bất ý, công kỳ vô bị, là như vậy đó.» Ngụy-Giêng và Khương-Duy đều bái phục. Khổng-Minh thương xót Xích-Chiêu cho nên khiến vợ con phò linh-cữu mà trở về Ngụy, đặng có tỏ ý ban khen lòng trung của va.

Khổng-Minh nói với Ngụy-Giêng và Khương-Duy rằng : Hai ngươi khoan cởi giáp đã, hảy dễ luôn vậy đặng mà đam binh đến lấy Tán-quang. Người giữ ải nếu hay binh đến ắt sợ mà chạy, vậy thì phải đi cho mau, nếu để chậm trễ. binh Ngụy đến giữ thì khó lấy lắm.» Ngụy-Giêng và Khương-Duy vâng mạng đam binh thẳng đến Tán-quang, quả nhiên quân giữ ải bỏ mà chạy hết. Hai tướng lên ải vừa muốn cởi giáp thì thấy xa xa bụi bay lấp đầu, binh Ngụy kéo đến. Hai tướng mới nói với nhau rằng : « Thừa tướng toán kế như vậy quỉ thần cũng không độ nổi. » Bèn lên địch lầu mà xem. quả là Trương-Hấp kéo binh đến. Hai tướng phân binh giữ các nẻo đường. Trương-Hấp thấy binh Thục giữ chặc như vậy thì lui binh lại. Ngụy-Giêng rượt theo đánh nhầu một trận, binh Ngụy bị thác vô số. Trương-Hấp cả thua, kéo binh mà chạy.

Ngụy-Giêng trở về ải khiến người báo cho Khổng-Minh hay thì Khổng-Minh đã đam binh ra đường Tà-cốc mà lấy Kiến-hoai rồi, binh Thục phía sau lục thục kéo đến.

Lúc ấy Hậu-chúa có sai Đại-tướng là Trần-Thức đến giúp Khổng-Minh, Khổng-Minh giục binh thẳng ra Kỳ-sơn mà đóng trại, rồi nhóm chư tướng mà rằng : «Ta ra Kỳ-sơn đã hai lần rồi mà không ích lợi gì hết, nay ra đây một lần nữa thì ta đã liệu biết tướng Ngụy ắt lấy chỗ củ mà cự với ta, ý nó nghi ta lấy đất Ung và đất Mi, chắc là nó

đam binh đến đó mà giữ. Ta xem Ẩm-bình và Vỏ-đô hay quận ấy liêng tiếng với Hớn-trung, nếu đặng thành ấy thì cũng hữu ích lắm, có ai dám đi lấy chăng ? » Khương-Duy nói : « Tôi xin đi cho.» Vương-Bình nói : « Tôi cũng xin đi nữa.» Khổng-Minh cả mầng, bèn khiến Khương-Duy đam một muôn binh đến lấy Vỏ-đô. Vương-Bình đam một đạo binh đến lấy Ẩm-bình. Hai người vâng lịnh lảnh binh ra đi.

Nói về Trương-Hấp trở về Trường-an ra Quách-Hoài và Trương-Lễ mà rằng : « Trần-thương đã thất, Xích-Chiêu đã chết rồi, còn Tán-quang cũng bị binh Thục lấy nữa. Nay Khổng-Minh lại ra Kỳ-sơn phân binh mà kéo tới.» Quách-Hoài cả kinh mà rằng : « Nếu vậy thì va chắc lấy đất Ung và đất Mi chớ chẳng không. » Bèn nhứt diện khiến Trương-Hấp ở giữ Trường-an ; Tôn-Lễ qua giữ Ung-thành, còn mình thì đam binh thẳng tới Mi-thành mà ngăn ngừa ; nhứt diện dâng biểu mà cáo cấp.

Nói về Ngụy-chúa là Tào-Duệ, ngày ấy làm trào thì có cận thần tâu rằng : Trần-thương đã thất, Xích-Chiêu cũng thác rồi, Gia-các-Lượng lại đam binh ra Kỳ-sơn nữa, còn Tán-quang cũng bị binh Thục lấy rồi. » Tào-Duệ cả kinh. Kế lấy quân báo rằng: Có Mảng-Lũng dâng biểu mà nói Tôn-Quyền tiếm xưng Đế-hiệu và giao hảo với Thục, nay đã sai Tục-Tồn huấn luyện binh mả nơi Hứa-Xương, chẳng nay thì mai va cũng đam binh lấn cỏi chớ chẳng không?» Tào-Duệ nghe dặng hai chỗ nguy cấp thì trong lòng kinh hải, không biết toan liệu thế nào. Vả lại Tào-Chơn đau còn chưa mạnh, cho nên phải vời Tư-mả-Ý mà thương nghị. Tư-mả-Ý tâu rằng : «Lấy theo ý ngu của tôi tưởng, thì Đông-ngô không dấy binh đâu.» Tào-Duệ nói: « Sao khanh lại biết? » Tư-mả-Ý nói : « Khổng-Minh hằng lo trả thù về việc Hô-đình, chẳng phải là không muốn đánh Ngô đâu, song e Trung-nguyên thừa hư đến đánh, nên phải giao hòa đở với Đông-ngô mà thôi. Lục-Tồn cũng biết ý ấy, cho nên giả dạng hưng binh cầm chừng, kỳ thiệt ý va ngồi xem nên hư, Bệ-hạ chẳng cần phải phòng Ngô, cứ lo một việc phòng Thục mà thôi. » Tào-Duệ nói : « Khanh thiệt là người cao kiến. » Bèn phong cho Tư-mả-Ý làm Đại-đô-

đốc, cai quản các đạo binh mả Lũng-tây. Lại khiến cận-thần đi lấy tướng-ấn của Tào-Chơn, đặng có giao cho Tư-mả-Ý. Tư-mả-Ý nói : « Để tôi đi lấy cũng đặng. » Bèn từ giả Tào-Duệ mà đến dinh Tào-Chơn. Hỏi thăm căn bịnh xong rồi thì nói với Tào-Chơn rằng : « Đông-ngô và Tây-thục hẹn nhau hưng binh mà lấn cỏi. Nay Khổng-Minh đã ra Kỳ-sơn mà đóng trại, ông có hay chuyện ấy chăng ? » Tào-Chơn kinh hải mà rằng : « Người trong nhà tôi biết tôi đau nặng, cho nên không cho tôi hay, nếu vậy nước nhà đã nguy cấp, sao thiên-tử lại không phong Trọng-Đạt làm Đô-đốc mà dẹp binh Thục kìa ?» Ý nói : « Tôi là kẻ tài sơ trí siểng e không xứng chức chăng ? » Tào-Chơn khiến Gia-đinh rằng : « Đam ấn ra đây đặng ta giao cho Trọng-Đạt » Tư-mã-Ý nói : « Đô-đốc chớ lo để tôi ráng sức mà giúp việc ấy, nhưng mà tướng ấn tôi không dám lảnh. » Tào-Chơn đứng dậy mà rằng : « Nếu Trọng-Đạt không gánh việc nầy ắt là Trung-quốc mang khốn, vậy thì tôi phải gượng đau mà ra mắt vua đặng có bão cử việc ấy. » Tư-mã-Ý nói : « Thiên-tử đã dạy y như lời ông vậy, nhưng mà tôi không dám chịu. » Tào-Chơn cả mầng mà rằng : « Trọng-Đạt gánh lấy việc nầy thì mới dẹp binh Thục đặng. » Tư-mã-Ý thấy Tào-Chơn thiệt lòng nhượng ấn đôi ba phen, thì mới lảnh lấy ấn ấy, trở-lại từ giả Ngụy-chúa, dẫn binh thẳng tới Trường-an đặng có quyết chiến với Khổng-Minh.

Ấy là :

Ấn người củ về người mới lấy,
Hai đạo binh còn một đạo sang.

Chưa biết thắng bại thế nào hảy xem hồi sau phân giải.

ĐỆ CỬU THẬP CỬU HỒI

Gia-các-Lượng đánh phá binh Ngụy,
Tư-mả-Ý tới lấy Tây-xuyên.

Nhà Thục-Hớn năm Kiến-hưng thứ bảy, nhằm lúc tháng tư, Khổng-Minh đóng binh nơi Kỳ-sơn phân làm ba trại mà chờ binh Ngụy.

Nói về Tư-mã-Ý đam binh đến Trường-an, Trương-Hấp rước vào mà tỏ thuật việc trước. Tư - mã - Ý nghe rồi thì khiến Trương - Hấp làm tiên-phuông, Đái-Lăng làm phó-tướng dẫn mười muôn binh kéo tới Kỳ-sơn mà đóng trại nơi phía Nam sông Vị-thủy.

Quách - Hoài và Tôn-Lễ đến ra mắt Tư-mã-Ý. Tư-mã-Ý hỏi rằng : « Hai người đã có đối trận với tướng Thục chưa ? » Hai người ấy nói : « Chưa. » Tư - mã - Ý nói : « Binh Thục đi đường ngàn dặm mà đến đây, nhờ nơi đánh gấp. Nay đã tới đây mà không đánh, ắt có mưu gì chớ chẳng không. Vậy chớ các chỗ thuộc về Lủng-tây đã có tin tức gì chưa ? » Quách - Hoài nói : « Đã có quân thám về báo mà nói các quận hết lòng hết sức canh giữ ngày đêm chớ không có việc chi khác nữa ; duy có Vỏ-đô và Âm-bình, hai chỗ ấy còn chưa báo tin. » Tư-mã-Ý nói : « Để ta sai người giao chiến với Khổng - Minh, còn hai ngươi phải mau mau noi theo đường nhỏ mà cứu hai quận ấy, đặng có chận đánh phía sau binh Thục thì tự nhiên chúng nó phải loạn. » Hai người lảnh kế đam năm ngàn binh noi theo đường nhỏ Lũng - tây mà cứu Vỏ-đô và Âm-bình, đặng có chận đánh phía sau binh Thục. Đi dọc đường Quách-Hoài nói với Tôn - Lễ rằng : « Trọng-Đạt mà sánh với Khổng-Minh, thì thế nào ? » Tôn-Lễ nói : Khổng-Minh hơn Trọng-Đạt nhiều lắm. » Quách-Hoài nói : « Khổng-Minh tuy hơn song kế nầy thì đủ rỏ Trọng - Đạt là người có trí rồi, nếu binh Thục đến đánh hai quận ấy, bọn ta chận đánh ngỏ sau, lẻ nào binh nó lại không loạn sao ? » Khi đương nói xảy có quân sảo - mã báo rằng : Âm-bình đã bị Vương - Bình đánh phá, Vỏ - đô đã bị Khương - Duy đánh phá rồi, trước đây chẳng có bao xa, lại có binh Thục đóng trại tại đó nữa. » Tôn - Lễ nói : « Binh Thục đánh phá thành thì sao còn trần binh làm chi, việc nầy ắt có gian trá, ta phải lui lại cho mau. » Quách-Hoài nghe theo, bèn truyền lịnh khiến quân lui lại, xẩy nghe một tiếng pháo nổ, sau lưng có một đạo binh xông ra, cờ có đề chữ : *Hớn thừa - tướng Gia-các-Lượng*, chính giữa có một cỗ xe, Khổng - Minh ngồi trên ấy, bên tả thì có Quang-Hưng, bên Hữu thì có Trương-Bào. Tôn-

Lễ và Quách-Hoài thấy vậy đều kinh khũng. Khổng-Minh cười lớn mà rằng : « Quách-Hoài, Tôn - Lễ chớ chạy. Kế của Tư-mã-Ý đó dối ta sao nổi ; mỗi ngày va khiến người giao chiến cầm chừng, đặng sai chúng ngươi chận bao ngỏ sau mà đánh ta ; ngày nay Vỏ-đô và Âm - bình ta đã lấy rồi, hai ngươi sao còn chưa đầu, hay là ý muốn quyết chiến với ta chăng ? » Quách - Hoài và Tôn-Lễ đều kinh hải. Xảy đâu sau lưng có tiếng la ó vang trời, Vương-Bình và Khương-Duy dẫn binh phía sau kéo tới ; Quang-Hưng và Trương - Bào kéo binh phía trước đánh dồn lại, hai phía hiệp công làm cho binh Ngụy cả thua. Tôn - Lễ và Quách-Hoài túng phải bỏ ngựa trèo núi mà chạy. Trương-Bào giục ngựa rượt theo, vừa đến bờ khe, ngựa ấy vấp đá, và người và ngựa đều té xuống khe, đạo binh sau lật đật chạy tới vớt lên, thì đầu Trương - Bào đã va vào đá mà bể rồi ! Khổng-Minh sai người đam về Thành - đô mà dưởng bịnh.

Quách - Hoài và Tôn - Lễ chạy về ra mắt Tư - mã - Ý mà rằng : « Vỏ-đô và Âm-bình đã thất rồi, Khổng - Minh phục binh nơi yếu lộ hai đầu đánh dồn lại, cho nên hai đứa tôi phải thua, túng phải bỏ ngựa chạy bộ, nên mới trốn về đây đặng. » Tư-mã-Ý nói : « Chẳng phải tội của hai ngươi đâu, ấy bởi Khổng-Minh trí cao hơn ta đó, vậy phải đam binh đến giữ Ung - thành và Mi - thành, sao sao cũng đừng ra đánh, cứ việc cố thủ ít ngày thì ta sẽ có kế dẹp giặc cho mà coi. » Hai người ấy từ giã đam binh ra đi.

Tư-mã-Ý lại kêu Trương - Hấp và Đái - Lăng lại mà dặn rằng : « Khổng-Minh đả lấy đặng Vỏ-đô và Âm - bình rồi, bây giờ đây chắc là không ở tại dinh, còn đương an ủi bá-tánh nơi hai thành ấy. Hai ngươi đều dẫn một muôn binh ròng, nội đêm nay đi chận ngã sau binh Thục mà đánh tới, còn ta đam binh bố trận phía trước, mà chờ binh Thục thế loạn, ta sẽ giục binh kéo tới, hai đầu đánh dồn lại thì chắc là cướp đặng trại Thục, hễ cướp đặng trại ấy mà lấy thế núi, thì phá Thục có khó gì đâu. » Hai người ấy lãnh kế đam binh ra đi. Đái-Lăng ở phía tả,

Trương-Hấp ở phía hữu, noi theo đường nhỏ mà kéo tới phía sau trại Thục. Trong lúc canh ba đi đến đường cái thì hai đạo binh gặp nhau hiệp làm một chỗ, rồi cứ phía sau binh mà kéo tới, đi chưa đặng ba mươi dặm thì đạo binh trước đã ngừng lại, Trương-Hấp và Đái-Lăng giục ngựa tới trước thấy có hai trăm cỗ xe nằm chán giữa đường, cho nên binh đi không đặng. Trương-Hấp nói : « Như vầy ắt có dự bị rồi, vậy phải đam binh trở lại. » Mới vừa truyền lịnh lui binh thì thấy lửa cháy lòa trời, trống gióng dậy đất, binh phục bốn phía áp tới mà vây phủ hai người ấy vào giữa. Khổng-Minh đứng trên núi Kỳ-sơn mà kêu lớn rằng : « Đái-Lăng và Trương-Hấp phải nghe ta nói, Tư-mã-Ý tưởng rằng ta qua Âm-bình và Vô-đô mà an ủi bá tánh, chớ không còn ở trong dinh, cho nên va khiến hai người đến cướp trại ta. Vì vậy mới lầm kế ta đó. Nhưng mà ta cũng nghĩ vì hai người là vô danh hạ tướng, ta không thèm sát hại đâu. Vậy phải mau mau xuống ngựa mà đầu đi. » Trương-Hấp nổi giận chỉ Khổng-Minh mà mắng rằng : « Ngươi là đứa quê mùa ở trên núi, đã đến xâm phạm nước ta, sao còn buông lời nói phách như vầy kia, nếu ta mà bắt đặng ngươi thì ta bầm thây ra làm muôn khúc. » Nói rồi thì giục ngựa hươi thương mà kéo thẳng lên núi. Quân của Khổng-Minh ở trên núi quăng đá lăng cây bắn tên như mưa bấc. Trương-Hấp không dám lên núi, bèn vỗ ngựa hươi thương mà xông ra trùng vây. Đái-Lăng bị binh Thục vây phủ, xông ra không đặng, Trương-Hấp ra khỏi rồi không thấy Đái-Lăng thì quày trở lại mà cứu Đái-Lăng ra.

Khổng-Minh đứng trên núi xem thấy Trương-Hấp xông đục nơi trong đám vạn quân thì nói với kẻ tả hữu rằng : « Ngày trước Trương-dực-Đức đánh với Trương-Hấp một trận ai nấy đều kinh, nay ta lại thấy sức va thiệt là anh dỏng, nếu để người ấy ắt là làm hại cho Thục-trung, ta phải lập kế mà trừ. » Bèn thâu quân mà trở về dinh.

Nói về Tư-mã-Ý đam binh bố thành trận thế, cứ chờ binh Thục loạn động, đặng có ra đánh một lược, xảy đâu Trương-Hấp và Đái-Lăng đi bộ cóm róm về thuật các việc bị thua với Tư-mã-Ý. Tư-mã-Ý cả kinh mà rằng ;

« Khổng - Minh thiệt là người thần. » Bèn kéo binh lui về bổn-trại mà cố thủ không ra đánh nữa.

Nói về Khổng - Minh, trận ấy trọn thắng, lấy đặng khí giái ngựa voi xe cộ không biết bao nhiêu, mới đam binh mà trở lại. Rồi đó mỗi ngày đều sai Ngụy - Giêng khêu chiến mà binh Ngụy cũng chẳng chịu ra. Khêu chiến luôn luôn đến nữa tháng mà chẳng giao binh đặng. Khổng-Minh đương ngồi lo lắn, xảy có quân báo rằng : « Thiên-tử sai quan Thượng-thơ là Phí-Vĩ đam chiếu đến. » Khổng-Minh rước vào, đặt bàn hương án mà đọc lời chiếu rằng :

« Việc thua Nhai-đình là lỗi bởi Mã - Tắc, mà khanh lại chịu tội biếm mình như vậy thì trẫm không bằng lòng, song phải chiu theo ý khanh mà thôi, năm ngoái thắng trận chém quách Vương - Song, năm nay ra đánh Quách-Hoài phải trốn, Khương-nhung phải đầu, oai liệc như vậy công cáng đã rỏ ràng rồi, lúc nầy thiên-hạ bối rối, kẻ dử chưa trừ đặng ; còn khanh là người gánh việc lớn, mà để biếm lâu như vậy thì không rỏ ràng công liệc đặng, nay trẫm quyết ý phục chức Thừa - tướng lại cho khanh, xin khanh chớ từ. »

Đọc lời chiếu rồi thì Khổng-Minh nói với Phí-Vĩ rằng : « Việc nước chưa an, tôi chưa nên lảnh chức Thừa-tướng lại. » Bèn từ quyết mà không chịu lảnh. Phí-Vĩ nói : « Nếu Thừa-tướng không chịu lảnh chức, thì một là trái ý Thiên-tử, hai là lạt lẻo lòng quân, xin hảy lảnh dở lấy đó. » Khổng-Minh nghe nói như vậy thì mới chịu lảnh. Khổng-Minh lảnh rồi, thì Phí-Vĩ từ giả mà trở về Thành-đô.

Khổng-Minh thấy Tư-mã-*Ý* không chịu ra đánh thì tính ra một kế, bèn truyền lịnh các chỗ đều nhổ trại. Lúc ấy có quân thám thính báo với Tư-mã-*Ý* rằng : « Khổng-Minh nhổ trại ý muốn lui binh. » Tư-mã-Ý nói : « Chắc có mưu kế chi đây, chẳng nên khinh động. » Trương - Hấp nói : « Ấy bởi va đã hết lương cho nên va mới lui binh. » Tư-mã-Ý nói : « Khổng-Minh năm ngoái đả đặng mùa, năm nay lại nhằm lúc lúa chín, lương thảo đầy đủ, tuy khó chuyên vận, song cũng dùng đặng nữa năm, lẻ nào lại chịu lui

binh sao. Ấy bởi va thấy ta không đánh, cho nên mới dùng kế ấy mà dụ ta, vậy phải sai người thám thính coi thử thế nào ? » Quân-sĩ thám rồi trở về báo rằng : « Khổng-Minh đóng trại cách đây chừng ba mươi dặm. » Tư-mã-Ý nói : « Ta biết chắc Khổng - Minh không chịu lui binh, vậy phải kiên thủ trại sách, chẳng nên khinh tới. »

Cách mười ngày chẳng nghe âm tín, mà cũng chẳng thấy tướng Thục tới đánh. Tư-mã-Ý sai người thám thính nữa thì người ấy trở về báo rằng : « Binh Thục đã nhổ trại mà lui rồi. » Tư-mã-Ý chưa tin, bèn đổi thay y phục, trộn theo trong đám quân, bổn thân đến đó mà xem, thấy binh Thục lui lại ba mươi dặm mà đóng trại, thì trở vào dinh mà nói với Trương - Hấp rằng : « Ấy là quỉ kế của Khổng-Minh chẳng nên truy cản đâu. »

Cách mười ngày, Tư-mã-Ý sai người thám thính nữa thì người ấy trở về báo rằng : « Binh Thục lui lại ba mươi dặm nữa mà đóng trại. » Trương-Hấp nói : « Khổng-Minh dùng kế huởn binh đặng có lần lần lui về Hớn-trung, Đô-đốc sao mà nghi nan lắm vậy. Tôi nguyện đến đó mà đánh một trận. » Tư-mã-Ý nói : « Khổng-Minh quỉ kế rất nhiều, nếu sơ sẩy thì ắt lục nhuệ khí của ta, chẳng nên khinh tới. » Trương-Hấp nói : « Nếu tôi mà thua trận nầy thì cam chịu tội. » Tư-mã-Ý nói : « Nếu ngươi muốn đi thì phải phân binh làm hai đạo, ngươi dẫn một đạo đi trước ngươi phải ráng sức mà tử chiến, còn ta thì dẫn binh theo sau mà phòng binh phục. Ấy vậy ngày mai đam binh đi tới nữa đường mà đóng trại, đặng mà ngày mốt có giao chiến, như vậy thì sức binh không mệt. »

Ngày thứ Trương - Hấp và Đái - Lăng đi với vài mươi người phó-tướng và ba mươi muôn binh ròng, thẳng tới nữa đường mà đóng trại. Tư-mã-Ý để binh giữ trại rất nhiều, còn mình thì dẫn có năm ngàn theo sau mà tiếp ứng.

Đêm ấy Khổng - Minh sai người thám thính thì người ấy về báo rằng : « Binh Ngụy đi đến nữa đường mà đóng trại. » Khổng - Minh kêu chư - tướng lại mà thương nghị

rằng : « Phen nầy binh Ngụy rượt theo ắt là tử chiến. Ấy vậy bọn ngươi phải ráng cho lắm, lấy một mà cự với mười, đặng ta phục binh mà chận ngả sau, việc nầy phải chọn người trí dỏng kiêm toàn mới đặng. » Nói rồi thì liết mắt mà ngó Ngụy - Giêng. Ngụy - Giêng cúi đầu làm thinh. Vương - Bình thấy Ngụy - Giêng không muốn đi thì thưa với Khổng - Minh rằng : « Tôi xin lảnh việc ấy cho. » Khổng-Minh nói : « Nếu có sơ sẩy thì liệu làm sao ? » Vương-Bình nói : « Chừng ấy tôi cam chịu tội. » Khổng - Minh than rằng : « Vương-Bình chịu liều mình xông tên đục pháo, thiệt là tôi ngay, ngặt vì binh Ngụy chia làm hai đạo, phía trước phía sau kéo tới mà chận binh phục của ta vào giữa, dầu cho Vương-Bình trí dỏng bực nào đi nữa thì cũng cự nổi một phía mà thôi, lẻ nào lại chia mình ra mà cự hai chỗ đặng ; chớ chi có một tướng nữa đi với va thì hay hơn. Thảm thay trong đạo binh nầy, không có một người dám liều thác mà gánh việc ấy ! » Than chưa dứt thì có một tướng bước ra mà rằng : « Tôi xin đi cho. » Khổng-Minh xem ra thì là Trương-Dực. Bèn nói với Trương-Dực rằng ; « Trương-Hấp danh tướng bên Ngụy, có sức cự nổi muôn người, ngươi chẳng phải là trang địch-thủ. » Trương-Dực nói : « Nếu có sơ sẩy thì tôi dâng đầu dưới trướng . » Khổng-Minh nói : « Ngươi dã dám đi thì ngươi với Vương-Bình, đều dẫn một muôn binh ròng mà phục nơi hang núi, đợi cho binh Ngụy kéo đến,chờ cho nó qua khỏi rồi,bọn ngươi sẻ đam binh phục rượt theo mà chém giết. Như Tư-mã-Ý đam binh rượt theo thì ngươi phân binh ra làm hai đầu, Trương-Dực thì cự với đạo binh sau, Vương-Bình thì cự với đạo binh trước, phải ráng sức mà tử chiến với nó thì ta sẻ có kế khác mà giúp ngươi. » Hai người lãnh kế đam binh ra đi.

Muốn biết việc thể nào,
xin coi tiếp cuốn thứ 26 thì rỏ.

Muốn biết chuyện gái phong-trần mà lòng sắt gia đá nên coi : **BÈO MÂY TAN HIỆP** giá 0$60.

Hỡi bạn thanh niên !

Trai, gái nên đọc quyển

THANH NIÊN BỬU GIÁM

Tác giả : CAO-HẢI-ĐỄ

Sách chia ra làm 5 chương, có những mục đề sau nầy :

Chương I	1· Lập chí 2· tấn thủ 3· Xét lỗi 4· Tánh tự tôn 5· Thiệt hành 6· Lễ nghi 7· Vệ-sanh 8· Tiếc chế 9· Thương-xót 10· Tín dụng 11· Cần-lao 12· Sạch-sẻ 13· Thói quen 14· Chức nghiệp.
Chương II	1· Gia-tộc 2· Tổ-tiên 3· Cha mẹ 4· Anh em 5· Vợ chồng 6· Thích tộc 7· Tôi tớ.
Chương III	1· Xả-hội 2· Bậu bạn 3· Theo thầy 4· Lân-lý 5· Thân thể người khác 6· Của cải của người khác 7· Sự tự do của người khác 8· Danh dự người khác 9· Vệ sanh chung 10· Công đức 11· Trả ơn 12· Y lời hẹn 13· Đối người ngoài.
Chương IV	1· Thương nước 2· Nạp thuế 3· Đi lính 4· Giữ pháp luật 5· Quốc dân giáo dục 6· Tuyển cử nghị viên 7· Quốc dân thiệt.
Chương V	1· Trách vụ đối với nhân loại 2· Đối với vạn-hữu.

Sách đề giá 0$50 mà bán có **Hai cắt (0$20)**

Quyển *Thanh niên bửu giám* bán hạ giá (bán sỉ 0$15, bán lẽ 0$20) cốt để cho bạn thanh niên, ai cũng có thể mua đặng. Đã là cuốn sách **có ích** mà bán **giá cao** thì sao cho **những bạn nghèo** mua đặng. Vì mục đích SÁCH CÓ ÍCH AI CỦNG NÊN CẦN ĐỌC mà bổn-xã bán hạ giá chớ chẳng phải SÁCH BỎ MÀ BÁN SỤT GIÁ. Anh em hảy mua quyển **Thanh niên bửu giám** mà đọc sẻ biết những điều ích lợi chớ chẳng phải bổn-xã bào chuốc lấy mà bán.

Kính cáo

TÍN-ĐỨC-THƯ-XÃ.

37, Rue Sabourain, Saigon.

CÙNG CHƯ QUÍ ĐỘC-GIẢ

Bổn-xã có rao lên báo và trang chót cuốn *Binh vở gương tan 15e* rằng khi nào in rồi bộ *Tam-quốc* sẽ in bọ *Nhạc-phi*, nay bộ *Tam-quốc* đã in rồi cuốn 25e, còn có 6 cuốn nữa trọn bộ, định tháng tới sẽ bắt đầu in *Nhạc-phi* mà hiện nay có một nhà in đã in *Nhạc-phi* ra trước, vậy bổn-xã không in nữa, để thì-giờ ấy in sách khác. nghĩ ví chẳng thiếu chi sách in. Nhưng xin quý độc-giã chớ phiền, bổn-xã đã điều đình với một nhà in ngoài Bắc-kỳ hiện nay đã có bán tại bổn-xã truyện NHẠC PHI dịch-giã là ông Nguyễn-tử-Lăng, sách dày 640 trang, trọn bộ đóng làm một cuốn, trong có nhiều hình rất đẹp, bán lẻ có **2$30**, bán sỉ trừ 10°/o còn ngài nào ở xa muốn mua, xin gởi mandat **2$60** về bổn-xã xin gởi sách hầu ngay.

Truyện **Nhạc-phi** tuy in ở ngoài Bắc mà người Nam coi rất dễ hiểu. Ngài nào muốn mua đặng giá rẻ trên đây xin lại tại bổn tiệm mà mua.

Kính cáo

TÍN ĐỨC THƯ XÃ.

Imprimerie-Librairie-Reliure

37, rue Sabourain, Saigon

Nhơn Tình ấm lạnh đã in rồi cuốn thứ tư.

Ma y thần tướng, đang in.

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE IMPRIMÉS

SÁCH XUẤT BẢN MỚI ĐÂY

Anh hùng yêu nước (Trần-huy-Liệu) *	0 $ 30
Anh hàng phở lấy vợ cô đầu (Ng.-mạnh-Bồng).	0 40
Bèo mây tan hiệp (Phạm-minh-Kiên) *	0 60
Hồn quê 1, 2 (Ngô-văn-Triện)..	0 40
Bia của ai? (Ng.-tữ-Siêu).	0 45
Cái nạn văn chương (—).	0 36
Phồn hoa mộng tỉnh (Dương-tự-Giáp)	0 40
Mỹ quốc song nga (Ng.-văn-Bân)	1 00
Cam phương trì (Hiệp-Hồn)	0 30
Đông tây vận tập (Vủ-công-Nghi)	0 45
Phụ nữ vận động (Dã-lang nữ-sĩ)	0 20
Giáo tôn chỉ nam (Hoàng-Tĩnh) *	0 40
Gia-đình giáo dục (Đạm-phương nữ-sĩ) *.. ...	0 50
Chuyện phá ông nghị Yến (Ng.-mạnh-Bồng) ...	0 25
Giám hồ nữ hiệp (Nữ-lưu thơ quán) *	0 20

TÍN-ĐỨC-THƯ-XÃ

37, rue Sabourain, Saigon

* Dấu này chỉ sách xuất bản tại Nam-kỳ — Sách không đề dấu, xuất bản tại Bắc-kỳ.